

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Seien-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošti, ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11842, Praga čisto
78 180, Wien št. 105 241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—
Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65
Rokopisi se ne vračajo

Vojna na Kitajskem

Tri četrt leta bo, kar se bijejo krvavi boji na Daljnem vzhodu, med Kitajci in Japonci. Nič še ni videti, kako dolgo bo še trajalo uničevanje, ki je že dosežalo vedno bolj nesrečne nad kitajsko ljudstvo, dasi ni zagrešilo druge krivde, kakor da se ni hotelo podrediti japonskemu imperializmu. Nedvomno je dosegla japonska oborožena sila obilo uspehov ter zasedla velik del Kitajske, toda podoba je, da se odpora na Kitajcev vendarle še ni zrušila, zlasti pa ne njihova moralna odbojna sila.

Zunanji svet se je moral zanimati za japonsko-kitajsko vojno iz raznih razlogov, pred vsem tudi sprito dejstva, da so bili v ogromni meri prizadeti interesi evropskih sil in Amerike. Prav v tem pogledu pa je videti, da nekaj mesecev nekoč ojašanje. Konflikti, ki so bili sprva tako rekoč na dnevnem redu, so ponehali. Če se spomnimo na dobo, ko so skoraj sleherni teden prihajale vesti o novih komplikacijah in o novih incidentih, se ne čudimo, da je sedaj zanimanje za vzhodnoazijske težave v Evropi in Ameriki nekako oslabilo. Stvar je seveda precej preprosta. Boj na vzhodu je oddaljil od onih področij, v katerih se gibljejo v prvi vrsti evropske in ameriške oborožene sile, kjer bivajo in se udeležujejo evropski in ameriški trgovci, podjetniki in vsakršni drugi interesi, ter končno od onih mest, ki spadajo v izjemno upravno enoto izven kitajske administracije. Šanghaj in njegova okolica, nadalje spodnji Jangtsekiang s svojim izredno živahnim plovnim prometom, to so bila poglavitna področja, kjer se gibljejo podaniki zunanjih sil in kjer so bili konflikti najverjetnejši in dejansko najtežji. Odtlej so japonske vojske prodirle v notranjost, kjer so Evropeci pač bolj redko sejani, zato ni čuda, da ni povoda za incidente.

V tej zvezi je interesantno, da Japonci ni razširila bojišča na jug, kakor se je nekaj časa zdelo. Opušila je namen, da prisili Kitajce k kapitulaciji s tem, da vrže svoje okupacijske armade na skrajni kitajski jug ter tamkaj zavzame za Šanghajem še drugo veliko pomorsko mesto Kanton, ki tudi predstavlja važno gospodarsko središče ogromne države. V času, ko se je zdelo, da v Tokiu pripravljajo ekspedicijsko tlačenje, se je naglašalo, da bi tako podjetje silno povečalo nevarnost nadaljnjih zunanjepolitičnih zapletitvev ter stopnjevalo napetost napram Veliki Britaniji in Ameriki. Nemara so se Japonci res bali tako daleč segajočih možnosti. Mogoče pa je tudi, da sploh niso nikdar resno mislili na to, da bi razširili vojno podjetja na tako ogromne dimenzije, saj je gotovo da raztegnitev bojišč hodi bolj v dobro Kitajcem nego Japoncem.

Da je res tako, nam potrjuje vojni razvoj in zadnjih mesecev. Ogromne dimenzije ima ozemlje, ki so ga dosedaj zavzeli Japonci. Province Hopej, Šansi in Santung, poleg po večini že poprej zasedenega Čanharja, pa Kiangsu in Anhvej so domala povsem v japonskih rokah, a še preko tega prodirajo japonske vojske v Šensi, v Čeking in v obrobne dele notranje Mongolije. Veliki deli kitajske zemlje so s tem pod oblastjo japonskih okupacijskih oblasti, silni milijoni kitajskega prebivalstva so jim podrejeni. Dve »avtonomni« vladni so že postavili, v Pekingu in v Nankingu. To so vsekakor ogromni uspehi, ki bi v normalnih razmerah govorili za to, da kitajski odpor ne more več dolgo trajati, pa da je Japoncem končni uspeh zagotovljen.

In vendar se odpor Kitajcev ni še nič zmanjšal. V zadnjih tednih javljajo poročila bolj in bolj pogosto o kitajskih uspehih. Zlasti na bojišču v sredi med rekama Hoangho in Jangtsekiang se je koncentriral kitajski odpor in tu se je posrečilo izdatno potisniti japonske čete nazaj proti severu in vzhodu. Vojni dopisniki poročajo, da so si sami ogledali bojišče in se prepričali, da so Kitajci zares potisnili sovražnika daleč nazaj. Toda pomena kitajskih zmag ne gre precejevati. Že ob več prilikah se je Kitajcem posrečilo potisniti Japonce nazaj, zlasti na podrejenih bojiščih, kjer so mogoča presečenja in kjer oddaljenost od železnice omogoča take akcije. Japonci prodirajo povsod ob železniških progah, no večini tako, da vstran od njih sploh ne izvrše okupacije ali pa le z manjšimi silami. Prav te vrzeli so že ponovno izrabili Kitajci in prizadeli sovražniku mnoge neprilike. Zato je treba tudi sedaj počakati na nadaljnji razvoj. Preden bi se smelo iz kitajskih uspehov sklepati na kak obrat vojne sreče.

Nedvomno pa je, da se sora japonska ofenziva boriti z velikimi težavami, ki se bržkone tudi v bodoče ne bodo zmanjšale. Silna raztegnitev bojišč Japoncem ne more biti v korist. Okupacija neizmernega teritorija zahteva močnih vojaških sil, ki morajo ostati tako rekoč nedelavne, posebno še, ker je kitajsko prebivalstvo jako

HLINKA NESPRAVLJIV

Slovaška ljudska stranka odklanja sleherni sporazum, ki ne bi ustregel njenim najradikalnejšim zahtevam

Praga, 13. aprila. b. V Ružomberku so se včeraj sestali senatorji, državni in deželni poslanci Slovaške ljudske stranke pod predsedstvom patra Hlinka, da se pogovore o novem položaju. Zanimanje za sklepe tega posvetovanja je bilo v češkoslovaški javnosti izredno veliko, ker se je po poslednjih ločenih manifestacijah nekaterih krajevnih organizacij Hlinkove stranke pričakovalo, da se bo Hlinka končno odločil za prave ren sporazum s Čehi, kakor mu je to v po sebnih brzojavki svetoval tudi njegov angleški prijatelj Scotus Viator (publicist Watson). Po sklepih sodeč pa se radikalizem Hlinkovcev ni prav nič spremenil, marveč celo poostiril. Hlinka je izdal poseben proglas na svoje pristaje v katerem jim razlaga, zakaj stranka ne more sprejeti svojega radikalno avtonomističnega stališča. Hlinka poudarja, da bo njegova stranka ostala na strani avtonomistov tudi za ceno opustitve svojega nadaljnjega sodelovanja v praškem parlamentu, kajti prvo mu je slovaški narod potem šele vse drugo. Še bolj oster je bil v svojih izjavah poslanec dr. Tiso, ki je prečital posebno reso-

lucijo proti občinskim volitvam, proti cenzuri, proti prepovedi političnih zborovanj itd.

Henlein odklanja narodnostni statut

Praga, 13. aprila. b. Londonski »Daily Telegraph« obavi pismo Henleinovega namestnika dr. Franka proti tretjemu listovemu dopisniku, da bi narodnostni statut postavil zakonito osnovo nanjšinskih pravic v CSR. Dr. Frank odklanja v imenu svoje stranke ta statut, ki bi po njegovem mnenju ne nudil nobenega jamstva za izboljšanje položaja sudskih Nemcev, ki se smatrajo za posebno narodnostno skupino z zahtevu po priznanju popolne samouprave (self government) po angleškem vzoru.

Proslava v Pragi

Praga, 13. aprila. AA. Listi prinašajo danes članke za 20 letnico zaprisege z dne 13. aprila 1918, ko so se zastopniki češkoslovaškega naroda in odposlanci bra-

škega jugoslovenskega naroda sestali v Pragi na slavnostno sejo. Snodi so v zvezi z današnjim praznikom priredili v praškem gledališču slavnostno predstavo, ki so se je udeležili predsednik republike Edvard Beneš, predsednik poslanske zbornice, predsednik vlade, predsednik senata, notranji minister, vojni minister, mnogo poslancev in senatorjev.

Osusky pri Bonnetu

Pariz, 13. aprila. b. Snodi se je na povabilo novega francoskega zunanjega ministra Bonnetu zglasil v zunanjem ministrstvu češkoslovaški poslanik v Parizu dr. Osusky, ki je ostal z Bonnetom v dolgem razgovoru. Po informacijah iz zanesljivega vira je Bonnet sporočil dr. Osuskemu, da je prav tako kakor njegov prednik Paul Boncour smatral za svojo prvo dolžnost ob prevzemu zunanjega ministrstva, da je pozval k sebi njega kot predstavnika zaveznike češkoslovaške, da mu svedoče ponovi zagotovila o francoski zvestobi vsem prevzetim obveznostim napram češkoslovaški. Stali-

šče francoske vlade glede srednje Evrope ostane nespremenjeno, četudi se neka nasprotna propaganda trudi, da bi razširila drugačne govore.

Agencija »Radio« poudarja v tej zvezi, da Francija niti za hip ne more misliti na možnost prepustitve češkoslovaške njene lastni usodi. Kakor prejšnja vlada, stoji tudi nova na stališču, da je mogoče preprečiti bodočo vojno samo tako, da se že vnaprej stori vse za preprečenje napada. Francija se zaveda, da bo lahko preprečila slehernega morebitnega napadalca, ako bo ta že vnaprej vedel, da bo letel njegov napad na strnjeno koalicijo drugih držav.

CSR in Italija

Praga, 13. aprila. b. V zvezi s poročilom o zapletbi italijanskega lista »Popolo d'Italia«, ker je objavil za CSR neugodno poročilo o sedanjem notranjepolitičnem položaju v državi, pripominjajo »Narodni listy«, da dokazuje ta zaplemba spremembo italijanskega stališča napram CSR. List je mnenja, da bi tega ne smeli prezreti tudi češkoslovaški novinarji, ki naj bi v bodoče ne napadali več Italije, kajti sklenitev italijansko-angleškega sporazuma in njegovo morebitno razširjenje, tudi na Francijo nudi nove možnosti za spremembo dosedanjega ravnotežja, kar morajo upoštevati tudi mero-dajni krogi v CSR.

Nova gesta pomirjenja med Anglijo in Italijo

Angleški vojni minister Hore Belisha bo na svojem povratku z Malte obiskal Mussolinija, ki ga je sam povabil k sebi

London, 13. aprila. b. V zvezi z uradno objavo o bližnjem inspekcijskem potovanju angleškega vojnega ministra Hore-Belisha na Malto se sedaj iz zanesljivega vira dozna, da se bo na svojem povratku z Malte ustavil tudi v Rimu, kjer bo obiskal Mussolinija, ki ga je sam povabil k sebi. Čim je italijanska vlada prejela od angleške podrobnost obvestila o namenu Belishovega potovanja na Malto, Hore-Belisha odpotuje na Malto jutri. Na svojem poletu se bo ustavil najprej v Marseju, nato še v Napoliju in bo prispel na Malto v soboto. Od tam se bo najbrž vrnil v London 25. aprila. Samo po sebi bi to potovanje, ki je inspekcijskega značaja, ne zbudilo nobene posebne pozornosti, ako bi ne padlo v dobo italijansko-angleških pogajanj. Zato je nastala domneva, da bo s potovanjem verjetno združena še kak posebna diplomatska misija. V političnih krogih sicer zanika, da bi imelo to potovanje tudi kak politični namen, toda priznava obnem, da bo neposredni stik angleškega vojnega ministra z italijanskimi državniški psihološko nedvomno zelo ugodno vplival na nadaljnji razvoj italijansko-angleških odnosov. »Star« je mnenja, da bo pri tej priliki prišlo do prve podrobne izmenjave informacij o sedanjem stanju italijanskih in angleških vojsk v Sredozemlju, kakor je to določeno tudi v novem dogovoru.

Sporazum bo podpisan v soboto

London, 13. aprila. b. V zvezi z angleško-italijanskim sporazumom napoveduje »Times« ustanovitve angleško-italijanskega parlamentarnega odbora, čigar naloga naj bi bila, da bi skupno z obema vladama vzpostavil staro prijateljstvo med obema narodoma. Predsednik tega odbora bo sir Philip Dawson. Danes je bila izredna seja angleške vlade, na kateri so se bavili skoraj izključno s sporazumom z Italijo. Na seji so odobrili besedilo sporazuma, ki je bilo sporočeno iz Rima. Nadalje so sklenili, da se sporazum podpiše v soboto. Preden bodo o sporazumu razpravljali v spodnji zbornici bo v Withehallu velika manifestacija za utrditev prijateljstva med Anglijo in Italijo.

Danes izjava Chamberlaina

London, 13. aprila. b. Angleška vlada je imela danes dopolnitev dajati se, ki je bila zadnja pred velikonočnimi prazniki. Na seji je vlada razpravljala o angleško-italijanskem sporazumu, ki bo še ta teden podpisan v Londonu, ter se je tudi podrobno bavila z izjavo, ki jo bo o sporazumu jutri podal v spodnji zbornici ministrski predsednik Chamberlain. Kakor zatrjujejo v vladnih krogih, obstaja rimski sporazum v glavnem iz štirih točk. 1. arabsko vprašanje, 2. vprašanje Šueškega prekopa, 3. vprašanje Sredozemskega morja, 4. vra-

sovažno razpoloženo napram okupacijskim oblastem in ker je treba povsod računati z nastopanjem neregularnih čet, ki se zdijo posebno prikladna bojna oblika za kitajske razmere. Zraven tega pa je treba računati, da se je dobava orožja za Kitajce v zadnji dobi izboljšala. Tožba Japoncev zoper Sovjetsko Rusijo, da dobavljajo orožje in s tem jači ter podžiga kitajski odpor, bo vsekakor temeljila na realnih osnovah, saj Rusija s tem slabi Japonce tudi v lastnem interesu.

Po vsem tem je treba soditi, da se še dolgo ne bo odločila usoda kitajsko-japonskega konflikta.

šanje Španije. Dogovorjeno je tudi osnove posebnega italijansko-angleškega parlamentarnega odbora, ki bo pospeševal učvrstitev medsebojnih prijateljskih odnosov med Anglijo in Italijo. Ministrski predsednik bo po jutrišnji seji spodnje zbornice odpotoval v Chequers, kjer bo ostal do 26. aprila, ko se vrne v London. Ostali ministri razen vojnega ministra lorda Belishama, ki odpotuje jutri na Malto in se bo spetoma na povratku ustavil tudi v Rimu, kjer bo imel sestanek z Mussolinijem, ostanejo v bližini Londona.

Francosko-italijanska trgovinska pogajanja

Pariz, 13. aprila. o. Francosko-italijanska trgovinska pogajanja so stopila v zaključno fazo. Ravnatelj oddelka za trgovinske pogodbe v zunanjem ministrstvu je odpotoval v Rim, da podpiše novo trgovinsko pogodbo, kar se bo zgodilo že v par dneh.

Kdo bo novi francoski poslanik v Rimu

Poleg predsednika zunanjepolitičnega odbora poslanske zbornice Mistrlerja se omejujejo kot kandidati za francoskega poslanika v Rimu bivši minister Pietri, bivši minister De Monzie in predsednik zunanjepolitičnega senatskega odbora Beranger.

Poljski prometni minister na Oplenju in Avali

Beograd, 13. aprila. p. Poljski prometni minister Julij Ulyrch je danes s svojim spremstvom odpotoval na Oplenac. Med potjo se je ustavil na Avali, kjer je položil venec na spomenik Nežnanega junaka. Na Oplenju se je dolgo zadržal v mavzoleju. Popoldne se je odpeljal v Arandjelovac, zvečer pa se je vrnil v Beograd, kjer mu je na parku »Karadjordje« priredil prometni minister dr. Spaho banket. Nekoliko pred polnočjo je minister Ulyrch s svojim spremstvom odpotoval proti Sarajevu.

Naša mornariška delegacija v Benetkah

Benetke, 13. aprila. br. Semkaj je prislo danes večje odposlanstvo jugoslovenske mornarice. Jugoslovenskim gostom so pomorske oblasti v Benetkah priredile zelo prišrčen sprejem. Jugosloveni ostanejo več dni v Benetkah, ter si bodo ogledali luške ter razne tehnične in industrijske naprave.

Japonska letala nad ruskim ozemljem

Moskva, 13. aprila. (Havas). Agencija Tass objavlja, da je predvčerajšnjim proti poldnev preletelo 12 japonskih vojni letal sovjetsko mejo 14 kilometrov južno od Poltav. Nekaj minut Dalo sta prileteli dve japonski letali iz smeri proti Mandžuriji in se jim pridružili. Rуска lovska letala so se dvignila proti njim in jih poznala v beg. Prilila so eno izmed japonskih letal, da je pristalo dva kilometra globoko na ruskem ozemlju. Japonski pilot Madea, ki je vodil letalo, je izjavil, da pripada njegovo letalo oddelku japonskih lovskih letal na Koreji. Zunanji komisarjat je naročil poslaniku v Tokiju, da vloži zaradi tega incidenta pri japonski vladi protestno noto.

300 ruskih letal za Kitajce

Tokio, 13. aprila. o. V japonskih mero-dajnih krogih trdijo, da je na meji Mongolije pripravljenih še 300 ruskih letal, da jih pošljejo Čangkaikšovi vojski na Kitajsko.

Daladier dobil zahtevena pooblastila

V poslanski zbornici je glasovalo proti samo 8 poslancem, v senatu samo 1 senator

Pariz, 13. aprila. b. Poslanska zbornica je ob 2. ponovitvi 514 glasovi proti 8 sprejela pooblastilni zakon. Velika zmaga vlade v zbornici ima svoje vzroke v želji vseh strank, da se vzpostavi nacionalna sloga, kar preje iz notranjepolitičnih vzrokov ni bilo mogoče. Vrh tega je desnica sklenila, da bo brez-pogojno podpirala Daladierovo vlado, kar je tudi v debati izjavil njen zastopnik. Nova francoska vlada ima torej zelo močno za-slabo v parlamentu in ji prerokujejo dol-ga življenja. Parlament bo danes popoldne odšel na velikonočno počitnice do 24. maja, ker se bodo takoj po Veliki noči vrstile seje samouprav v posameznih departementih, katerih se bodo udeležili vsi parlamentarci. Ker bo zbornica v teku meseca julija odšla na velike počitnice, je pričakovati, da bo parlamentarno delo trajalo samo še dva do tri tedne. V tej dobi pa ministrska kriza ali zapletljivi notranjepolitični značaja niso verjetni. Zaradi tega menijo, da bo vlada vsaj do konca leta ostala na svojem mestu.

Tudi v senatu

Finančni minister Marchandeau je v finančnem odboru podrobno pojasnil, kako namerava vlada izkoristiti pooblastila. Narčni nove vlade se docela razlikujejo od načrtov bivše Blumove vlade. Daladierova vlada ne misli uvajati nikake devizne kontrole, niti ne misli na oddajo premoženja. Tudi nima v načrtu novega vrednotenja zlate podlage Narodne banke, kakor je to nameraval izvesti Blum. Prav tako ne misli vlada na devalvacijo franka in sploh ne misli izdati nobenega ukrepa, ki bi se mogel kakorkoli tolmáčiti kot inflacijski ukrep. Pač pa misli vlada uvesti nekatere nove davke, predvsem davek na pridobitno. Načrta prejšnje vlade, ki je predvideval pretvoritev prenosnih delnic na imenske delnice zaradi boljše davčne kontrole, nova vlada ne misli izvajati, pač pa misli vlada povišati nekatere carine, da na ta način zaščiti domačo produkcijo. Nova vlada bo najprej najela pri Narodni banki posojilo v znesku 10 milijard, ki pa ga bo vrnila takoj, ko bo razpisano novo obrambno posojilo, čigar prava tranža bo znašala 11 milijard. Vlada bo vse uredbe, ki jih bo izdala na podlagi teh pooblastil, naknadno, najkasneje do 31. decembra t. l. predložila poslanski zbornici v odobritev. Finančni odbor je z velikim odobravanjem sprejel pojasnila finančnega ministra in je nato z 20 glasovi odobril predloženi zakon. Proti ni glasoval nihče, pač pa se je 11 levičarskih poslancev glasovanja vzdržalo.

Finančni odbor senata je razpravljal o pooblastilnem zakonu danes dopoldne in ga je soglasno odobril. Popoldne ob 17. se je pričela plenarna seja senata, ki je po kratki debati zakon sprejel z 288 proti 1 glasu.

Bonnet pojde v London

London, 13. aprila. h. Francoski zunanji minister Georges Bonnet bo v doglednem času prispel v London, kjer bo imel posvetovanja z ministrskim predsednikom Chamberlainom in zunanjim ministrom Halifaxom o nadaljnjim evropski politiki obeh veseli. Glavni predmet angleško-francoskih razprav bodo zblizanje z Italijo in nemški problemi. Zunanji minister Bonnet je osebnostno naklonjen pogajanjem z Italijo.

Čiščenje pri socialistih

Pariz, 13. aprila. br. V socialistični stranki Leona Bluma se je v zadnjem času, zlasti v poslednji dobi režima ljudske fronte, uveljavljalo močno ekstremno levičarsko krilo, ki je zadnje čase vedno očitnejše kotiralo s komunisti, ter se zavzemalo za združitvev socialistične in komunistične stranke. Zmernejši krogi v socialistični stranki so že dolgo zamerjali Blumu, da mirno dopušča tako rovarjenje, ki je vedno bolj izpodkopavalo avtoriteto strankinega vodstva. Po padcu Blumove vlade so ekstremisti socialistične stranke začeli docela odkrito rovariti proti vodstvu ter so pod

vodstvom tajnika pariške okrožne organizacije vprizorili znane demonstracije pred senatom, čeravno je vodstvo stranke demonstracije zabranilo. Danes se je sestel tako zvan odbor za pomirjenje, ki je bil izvoljen na zadnjem kongresu stranke. Odbor je soglasno sklenil izključitev vseh ekstremistov, med njimi tudi tajnika pariške organizacije. Za dobo treh let ne smejo zavzemati v stranki nikakih funkcij. Izključen je tudi osem poslancev in cela vrsta nižjih strankinih funkcionarjev. Izgleda, da bo prišlo v socialistični stranki še do nadaljnjega čiščenja, ter da se bodo socialisti otresli vseh ekstremistov.

Boncour zopet v socialistični stranki

Pariz, 13. aprila. br. Bivši zunanji minister in dolgoletni zastopnik Francije pri Društvu narodov, Paul Boncour, ki je pred dnevi izstopil iz republikanske unije, je danes prijavil svoj vstop v socialno-demokratsko stranko, iz katere je izstopil pred petimi leti, ko je nastal v stranki velik razkol. Njegovemu povratku v socialistično stranko pripisujejo v političnih krogih glede na razmere, ki so nastale v tej stranki, velik pomen.

Pred likvidacijo stavk

Pariz, 13. aprila. br. Stavka kovinarjev v pariški in okoliški industriji, ki je včeraj zajela že 150.000 delavcev, je na poti likvidacije. Po pogajanjih, ki so se vodila danes dopoldne v delovnem ministrstvu, je prišlo do sporazuma, tako da so danes popoldne obnovili delo v 29 podjetjih, ki delajo za državo. Tudi v vseh tvornicah letal je delo zopet obnovljeno. Računajo, da bo najpozneje do jutri zvečer stavka popolnoma likvidirana.

Navdušenje v Franciji

Pariz, 13. aprila. o. Uspeh nove Daladierove vlade v poslanski zbornici je izrazil v javnosti veliko navdušenje, ker menijo, da je bila vladi izrečena zaupnica kot odgovor na znane dogodke v inozemstvu. Pri tem opozarjajo, da je 99,31 odstotkov poslancev glasovalo za Daladierovo vlado. Zanj so glasovale tudi vse stranke ljudske fronte.

Rusija proti priznanju aneksije Abesinije

London, 13. aprila. b. Londonski listi na čelu z oficijelnimi »Times«, ki komentirajo angleški korak pri generalnem tajništvu DN v Zenevi za priznanje italijanske aneksije Abesinije, smatrajo med drugim za zelo verjetno, da se bosta temu priznanju uprli predvsem Rusija in Kitajska. Nj izključujejo, da bodo nasprotno priznanju tudi južnoameriške države, ki se čutijo vezane po tako zvanem Stimsonovem protokolu, ki odklanja priznanje takih situacij, ki so bile povzročene z nasiljem. Upoštevati bo nadalje treba tudi stališče neurga, četudi se je že sedaj vnela debata, ali naj se za likvidacijo abesinske zadeve v Zenevi skliče poleg sveta DN tudi plenarna skupščina, ki bi bila predvsem pristojna za spremembo svojih prejšnjih sklepov v isti zadevi.

Pet milijard za javna dela v Ameriki

Washington, 13. aprila. b. Roosevelt bo predložil kongresu poseben načrt za pobijanje brezposelnosti v Ameriki, v katerem bo zahteval priznanje 5 milijard dolarjev izrednih kreditov za pobijanje sedanjih gospodarske d'presije v državi. Ves ta denar bo uporabljen za javna dela, pri katerih bi mogoče zaposliti vse brezposelne delavce.

Za kulisami nove francoske vlade

Kdo so Daladier in njegovi ministri — Vlada manjšine z začasno veliko večino — Novi zunanji minister

Pariz, 11. aprila. Po splošnem mnenju pariških političnih krogov predstavlja Daladierova vlada, katere naglo sestavo je javnost z veseljem pozdravila, znaten korak naprej v smeri poslednjega Chautempsove vlade, ki je bila v celoti vezana na podporo strank ljudske fronte. Novi ministri politične srečine, kakor Reynaud, Mandel, Champetier de Ribes in Chappedelaine bodo lahko v parlamentu vseh odločilnih trenutkih apelirali na stranke desnice, s katerimi so doslej vsaj takšno sodelovali v opoziciji. Dejstvo pa, da se bo morala nova vlada v vsakem primeru, ko bi ji stranke leve odrekale svojo podporo, zateči k desnici po glasova, tvori obenem njeno slabost, kajti ob morebitnem odklonu njeni zadržanju socialistov v posameznih primerih ne bo Daladier nikdar že v naprej gotovo svoje zmage. Za sedaj se v vladnih krogih za to ne zmenijo preveč, ker sta v načelu odobrili podporo vladi Flandinova in skupina v Marinova, vendar je jasno, da se bo morala Daladierova vlada sprijeti s to težavo v parlamentu. To ima lahko svoje prednosti, ker bo vlada sprejemala svoje sklepe povsem neodvisno od neke določene parlamentarne večine, ima pa tudi svoje slabosti, saj v negotovosti zadržanja posameznih strank. Šele izkušnja bo pokazala, ali bo ta sistem boljši od dosedanjega. Pri tem nihče ne dvomi, da bo vlada dobila ob svojem prvem nastopu v parlamentu ogromno večino, vprašanje je le, kako dolgo bo ta večina držala.

Glavno posebnost nove vlade vidijo v političnih krogih v ustanovitvi ožjega ministrskega sveta, kakor ga pozna na primer tudi angleška vlada. Ta ožji kabinet, ki bo po Daladierovi napovedi zasedal dnevno, tvorijo ministrski predsednik in narodnoobrambni minister Daladier, podpredsednik vlade Chautemps, minister pravde Reynaud, zunanji minister Sarraut, zunanji minister Bonnet in finančni minister Marchandeau. Večina novih ministrov (12 od skupnih 19) pripada radikalom, ki imajo v parlamentu 114 poslancev. Ministrski Chautemps, Bonnet in Marchandeau so znani zagovorniki liberalnih načel. Socialisti in republikanci, ki šteje 26 poslancev in katere predsednik Paul Boncour je bil v kratki Blumovi vladi zunanji minister, pripadajo ministri Frossard (propaganda), Ramadier (delo) in Patenôtre (gospodarstvo). Ta klub je od straništer Boncourja sprejel sicer z velikim nezadovoljstvom, toda tla je zato odškodovan s priležitvijo kar treh članov v vlado. Imenovanje Bonneta, bivšega finančnega ministra v prvi Chautempsovi vladi od junija

1937 do januarja 1938, za zunanje ministrstvo si tu tolmačijo kot Daladierovo željo po čim svobodnejših rokah v zunanji politiki ter zlasti kot napoved spremembe kurza napram Italiji. Bonnet je bil namreč v zadnjem času določen za bodočega francoskega veleposlanika v Rimu. Kot bivši francoski veleposlanik v Washingtonu pa ima dobre zveze tudi z Ameriko, kar bržčas tudi ni bilo brez vpliva na njegovo imenovanje. Politika nevednosti v španske zadeve bo ostala nespremenjena.

Glede na nove stavke v industriji je posebnega pomena zasedba notranjega ministrstva. Mnogi listi sodijo po dosedanjih izkušnjah, da izbira Sarrauta za to mesto ni posebej srečna.

Kot neofitveni republikanec je v vladi Mandel katerega stranka šteje 25 poslancev. Demokratični zvezi z 42 poslanci pripada Paul Reynaud, demokratski levici in neodvisnim radikalom z 38 poslanci de Chappedelaine narodnim demokratom s 13 poslanci pa senator Champetier de Ribes. Druge stranke sredine v vladi niso zastopane. Njih zadržanje napram Daladierovi vladi bo v glavnem odvisno od vladnega programa in njegovega izvajanja. Osebnostno uživa novi predsednik vlade nedvomno zaupanje francoske javnosti; po tendencah, ki prevladujejo v njegovi vladi, pa je malo verjetno, da bi mogel biti v vladnem programu zadovoljni tudi stranke skrajne leve. Vprašanje, ki si ga postavljata francoska javnost, je, ali bo Daladier dovolj močan, da preneha preizkušnje, ki ga čaka. V meščanskih krogih velja za izredno energičnega človeka, ki se je izkazal zlasti kot spreten organizator in ki uživa simpatije v vseh oficirskih krogih. Zlasti pa pri obeh svojih neposrednih sodelavcih generalu Weygandu in maršalu Gamelinu. Daladier ima tudi to prednost, da je bil v vseh dosedanjih vladah ljudske fronte minister narodne obrambe, kateri se je ves posvetil, tako da se politično ni nikjer zelo eksponiral. Na skrajni desnici pa mu vendarle očitajo, da kot narodnoobrambni minister ni znal preprečiti številnih stank v vojni industriji na škodo splošnega obrambnega razmaha. Razen tega je še v spominu njegova neodločnost dne 6. februarja 1934 ob velikih pariških nemirih, ko je bil predsednik vlade, pa ni mogel preprečiti pretivanja krvi. Sedaj bo imel spet priliko, da pokaže, ali bo znal obvladati položaj, ki se do neke mere spet sumljivo zastruje zaradi izredne razdraženosti mase, ščuvane k splošnim stavkam.

Oton Habsburg osumljen veleizdaje

Kdo je bil general Zehner, ki se je sam usmrtil. Obtožbe proti nadvojvodi Otonu

Dunaj, 13. aprila. D. Bivši državni podtajnik za visoko v zadnji Schuschniggovi vladi general Zehner, o katerem je bilo javljeno, da je izvršil samomor, je bil skoraj štiri leta na čelu avstrijskega vojnega ministrstva. V tem času je bila izvršena popolna reorganizacija avstrijske vojske ter uvedena splošna vojaška dolžnost. Po svojem političnem prepričanju je bil general Zehner prežet s starim avstrijskim duhom in legitimistično razpoložen. Ko je dr. Schuschnigg po obisku v Berchtesgaden izvršil poslednjo prenosno svojo vlado, so pričakovali, da bo general Zehner iz vlade izpadel, ker je bil zaradi svojega prepričanja neprestano predmet napadov hitlerjevske orientiranih krogov, vendar pa se dr. Schuschnigg ni hotel ločiti od preizkušnega sodelavca, tako da je Zehner ostal državni tajnik za vojsko do konca samostojne Avstrije. Ob prevratu je bil takoj upokojen ter postavljen pod policijsko nadzorstvo. V zadnjih dneh se je proti njemu pojavila v listih ostra kumpanja, ker je kot predsednik vojaškega preiskovalnega sodišča svoj čas podpisal obsojbo, s katero sta bila na smrt obsodena atentatorja na dr. Dollfusa Holberger in Plane.

Pravosodni minister v avstrijski pokrajinski upravi dr. Hueber je te dni govoril na neki manifestaciji v spodnji Avstriji ter je med drugim izjavil, da je bila proti Otonu Habsburgu vložena obtožba zaradi veleizdaje. Prav tako je izjavil, da je Oton Habsburg prvi Habsburžan, za katerim je bila 29. marca izdana tiralica. Od oficijelne strani se je zvedelo v zvezi s tem, da je bilo proti Otonu Habsburgu uvedeno sodno postopanje in sicer zaradi izjave, ki jo je podal nekemu tujnemu novinarju takoj po poslednjem preobratu v Avstriji. Ta izjava, kateri je pozval tuje sile, naj intervenirajo v Avstriji proti volji avstrijskega naroda, kakor tudi drugi njegov nastopi v zadnjem času dajejo po trditvah v službenih krogih dovolj gradiva za sodno postopanje proti njemu zaradi veleizdaje.

Brisani častni občani

Dunaj, 13. aprila. Vse avstrijske občine, ki so svojočasno na pritisk izdale izjave za častne občane Otona Habsburga, kancelarja Schuschnigga in kneza Starhemberga, so sedaj te svoje sklope preklicale in jim odvzele častno občanstvo.

Vatikan in Hitler

Dunaj, 13. aprila. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da je na sestanku preteklo soboto na Dunaju kardinal Innitzer izročil kancelarju Hitlerju spomenico, ki vsebuje želje Vatikana glede položaja katoliške cerkve v Avstriji. Kardinal Innitzer je tudi sporočil kancelarju Hitlerju papežev pristanek, da se za njegovega obiska v Rimu sestane z njim.

Nobene vmesne meje več

Berlin, 13. aprila. AA (DNB) Minister za narodno gospodarstvo Funk je z večerajšnjim dnem ukinit vse omejitve, ki so se veljale glede prometa z valutami in turističnem prometu med rajhom in Avstrijo.

Beleške

Cerkev in politika

V nedeljski številki smo zabeležili, kaj piše »Obzor« o nasprotstvih in trenjih med hrvatsko duhovščino. »Hrvatska straža«, glasilo katoliške akcije v zagrebški škofiji, odgovarja »Obzoru« z dolгим člankom, v katerem mu sicer priznava dobronamernost, toda mu očita neinformiranost. Med drugim pravi:

»Napačno je naziranje in Cerkev niti ne, da bi morali imeti katoličani po vsem svetu enotne poglede na vprašanje dnevnice politike. Cerkev daje v čisto političnih vprašanjih, ki so s stališča vere in morale indiferentna, svojim vernikom popolno svobodo. Še več, Cerkev želi, da se v današnjih časih to stališče še posebej poudari. Zato po vsem svetu ustanavlja izvenstrankarske katoliške akcije. Cerkev poskuša doseči slogot katoliških javnih delavcev ne s kakim političnim vstopom, temveč s čim največjo svobodo glede strankarske politične opredelitve, pač pa zahteva enotno katoliško akcijo kot versko prosvetni pokret pod vodstvom škofov.«

Laž ima kratke noge

Zadnjič smo že približili, kako grdo se je ujel na laži »Slovenec«, ko je med drugim očital JNS in jugoslovanskim nacionalistom, da so se odrekli narodnemu edinstvu in da sedaj ustvarjajo poleg Srbov, Hrvatov in Slovencev še neki četrti — bunjevski narod. Mi smo dokazali, da je ravno JRZ glavni pobornik teze, da so Bunjevci posebno plemo, ki ni niti hrvatskega, niti srbskega poretka. »Slovenec« je na te naše dokaze seveda molčal kakor vselej, kadar mu dokažemo, da je zopet enkrat pisal neresnico. Pač pa se je oglasil sedaj »Nevena«, glasilo JRZ med Bunjevci. List pravi, da Bunjevci zvesto podpirajo JRZ, ki je edina zmožna rešiti bunjevsko vprašanje: »Bunjevci ostanemo Bunjevci, pa če je to prav ali ne tistim, ki nas bi hoteli pohrvatiti ali posrbiti. Bunjevci smo samo Bunjevci in pa Jugoslovenci. S ponosom ugotavljamo, da bunjevske množice ne marajo zamenjati svojega imena ne s srbskim ne s hrvatskim.«

Zanimivo je, da ta izjava »Nevena« ponatiskuje z velikim zadovoljstvom tudi glavni organ JRZ »Samouprava«, ki je na ta način zopet enkrat demantiral svojega ljubljanskega tovariša v Kopitarjevi ulici.

„Hrvatska straža“

in msgr. Hlinka

»Hrvatska straža« ne bi bila zvesta svojim tradicijam, če ne bi z vso silo podprla separatističnih podvigov voditelja slovaških klerikalcev msgr. Hlinka. Pri tem molče prehaja preko patriotskega zadržanja msgr. Sramka, voditelja čeških politično organiziranih katoličanov in preko sklepov češkega Orla, da je pripravljen sleherni hip zastaviti vse svoje sile za obrambo svobode češkoslovaškega naroda in neodvisnosti njegove države. »Hrvatska straža« je očitno vse bolj po godu stališča Hlinka, ki se veže v boju proti češkemu bratom in večini slovaškega ljudstva z Nemci in Madžari. Poročila, da je izbruhnilo nezadovoljstvo proti Hlinki celo v njegovi lastni stranki, so »Hrvatska straža« laž in pobožne želje. Po njenih informacijah podpirajo med Slovaki praško vlado samo Židje, priseljeni Čehi, komunisti in socialisti. Gospodje okoli »Hrvatske straže« so z zagovarjanjem politike monsignora Hlinka zopet enkrat pokazali svoje pravo mišljenje in znova potrdili, da delajo v duhu istih intencij, ki so privedle Hlinko do njegovega usodnega početja.

Sreska skupščina JNS

v Belovaru

V Belovaru je bila sreska skupščina tamnoške sreske organizacije JNS O političnem položaju in delu JNS sta poročala nar. posl. Josip Cvetič in bivši poslanec Stefan Sifter. Skupščina je izvolila nov odbor na čelu z g. Sifterjem. Zastopane so bile vse občine belovarskega sreza.

Posvetovanja v združeni opoziciji

V ponedeljek dopoldne so se sestali v stanovanju Ljube Davidovića voditelji beograjske združene opozicije Joca Jovanović, Miša Trifunović, Krsta Miletić, Božidar Vlačić in senator dr. Milan Kostić, ki je poročal o svojih nedeljskih razgovorih z dr. Mačkrom.

V Banjaluki se je vrnil zemljoradniški prvak dr. Branko Čubrilović, ki se je mudil nekaj dni v Beogradu. V razgovoru z novinarji je izjavil, da se še beograjske združene opozicije posvetujejo o sprejemu dr. Mačka, ki bo v najkrajšem času obiskal Beograd.

Nedobrodošel pomočnik

Naši javnosti je znana vloga, ki jo je igral poslanec Milan Banić v sedanji skupščini. Izvoljen na listi g. Jevtića, je bil v skupščini eden njegovih največjih obdobjevalcev in slaviteljev. V svojih govorih ga je povzdigoval do neba in ga proglasil za vodjo jugoslovanskih nacionalistov. Še bolj se je odlikoval po svojih srditih napadih na Hrvate. S svojimi nepremišljenimi govori je pošteno pripomogel k padcu Jevtićeve vlade. Po nastopu sedanjega režima se je uvrstil med njegove najhujše nasprotnike in bruhal v svojih govorih ogenj in žveplo na njegove predstavnike. Ko je pozneje sklenila večina poslancev takratnega Jevtićevega Jugoslovanskega kluba, da vstopi v klub JNS, je osnoval Banić s prijatelji Kabinom, dr. Baričevićem, dr. Novčanom in še nekaterimi lasten klub z motivacijo, da so poslanci JNS preveč zmerni in popustljivi, dočim hoče on s prijatelji nadaljevati brezkompromisno borbo proti režimu.

Medtem je potekal mesec za mesecem. Opozicionalno nastrojenje gospoda Banića se je vse bolj hladilo. Končno so imeli poslanci v narodni skupščini pri zadnji proračunski priliki priliko poslušati govor gospoda Banića, v katerem je z vso govornostjo branil sedanji režim in napadal jugoslovanske nacionaliste. Seveda je tudi glasoval za proračun. Takrat so se zato razširile vesti, da se je prijavil Banić v poslanski klub JRZ. Doslej pa še ni bilo službenega sporočila o njegovem sprejemu.

Medtem pa se je vrgel Banić že z vso silo v politiko v sušačnem srežu, kjer je bil l. 1935 po Jevtićevi milosti izvoljen. Prišel je tam prirejati sestanke, na katerih

Boji za Katalonijo

Na severni katalonski fronti so republikanske čete potisnile nasprotnika preko reke Ebra

Pariz, 13. aprila. Br. S španskih bojišč so prišle danes zelo nejasne vesti. Eni in drugi poročajo o uspehu svoje ofenzive. Kolikor se da iz teh vesti posneti, so imele republikanske čete uspeha na severu katalonske fronte, dočim so bili frankovci močnejši na jugu v okolici Tortose. Na severu se je republikanec po hudih in krvavih borbah posrečilo vredi sovražnika nazaj in ga pognati preko Ebra, pri čemer pa so imele republikanske čete hude izgube. Najhujši boji so se razvili okrog Leride in Balaguera, kjer so bile zelo izpostavljene postojanke frankovcev. Te strateško važne postojanke so danes osvojili republikanci, ki so s tem osvobodili važne prometne zveze in znatno olajšali svoj položaj. Na srednjem odseku katalonske fronte so republikanci porazili maroške čete, ki se bore na strani generala Franca. Na jugu so italijanske čete izvajale hud pritisk in so republikanci izgubili več postojank v okolici Tortose. Uspehe beleži tudi armada generala Armande, ki je zavzela dve vasi in je prodrla na 20 km do obale, obkolivši Amadeo, ki je za republikance izgubljena.

Republikanska vlada je imela danes sejo, na kateri je ministrski predsednik Negrin poročal o vojaškem položaju. Sklenjena je bila takojšnja mobilizacija letnikov 1917, 1918 in 1921.

Barcelona, 13. aprila. AA. (Havas). Reakcija nacionalističnih oddelkov na republikansko ofenzivo pred dvema dnevnoma se je večeraj nadaljevala. Na vsej vzhodni

fronti so se nacionalisti morali umakniti. Najpomembnejši boji so bili v odseku pri Fragi, južnozahodno od Leride. Vse dopolne so se bili srditi boji na levem bregu reke Segre blizu vasi Grandcharie. Zgodaj popoldne so republikanci napadli in potisnili maroške čete generala Jague nazaj proti vasi Granhaescarpu. Vlade čete so prodrele hitro do prvih hiš vasi, kjer se je na ulicah razvila srdita bitka. Proti večeru je bila vasi v republikanski posesti, nacionalisti pa so se morali umakniti čez Segro. Vas Granhaescarpe je kakih 14 km južno od Frage. Republikanci zlag resno ogrožajo zveze med nacionalističnimi armadami, ki operirajo južno in severno od Ebra.

Saragosa, 13. aprila. AA. (Havas). Dopolne so se boji na vseh bojiščih z vso srditostjo nadaljevali. Predno se je zdalo, so se začele republikanske čete napadati, da bi zagospodovala nad mostom, ki vodi čez reko Segre, jugovzhodno od Frage, kjer so se nacionalisti močno utrdili. Republikanske čete so prav tako izvršile napad na most pred Balaguero, kjer so bili večeraj hudi boji.

Borbe v Estremaduri

Madrid, 13. aprila. AA. Na estremadurškem bojišču so vladne čete v odseku Punte del Arso zavzele vse protinapade, presle v napad in zavzele več vasi. V odseku Penarroye v pokrajini Cordoba so nacionalisti zamenjali napasti republikanske postojanke.

Atentat v danskem parlamentu

Kodanj, 13. aprila. O. V danskem parlamentu je zastopnik Nemcev iz pokrajine, ki je po povojnem plebiscitu pripadla Dansk, zahteval, da naj vlada podvzame akcijo za korekturo meje, ki je po njegovem mnenju nepravilna. Zunanji minister je takoj odgovoril, da je to nemogoče, ker je bil plebiscit l. 1921. pravilno izvršen ter na željo tamošnjega prebivalstva.

Med sejo parlamenta je bil izvršen atentat na pravosodnega ministra Steincka, ko so razpravljal o zakonskem predlogu glede naseljevanja tujcev. Nek mladenič je

oddal na ministra dva strela iz revolverja, ki pa nista zadela. Policija je takoj obkrožila parlament in aretirala vse prisotne na galeriji. Večina aretirancev je pristaveš danske organizacije narodne socialistične stranke. V zadnjem času se voditelji nemške manjšine na Danskem neprestano pritožujejo v tisku proti nepravilnemu postopanju z nemško manjšino ter zahtevajo, naj se Nemcem omogoči nfi-hovemu številu primerno zastopstvo v občinskih svetih, kamor jim je bil doslej vstop skoro onemogočen.

Kraljevska rodbina v Splitu

Split, 13. aprila. AA. Davi ob osmih so se na vožnji v kraljevski gradnji Miločer pripeljali z dvornim vlakom v Split. Nj. Vel. kralj. Nj. Vel. kraljica Marija ter kraljeviča Tomislav in Andrej Sprejeli so jih in jim viličili dobrodoščilo; divizijski general Dušan Kostić, ban primorske banovine Jablanović, župan inž. Kargotić in dvorni zdravnik dr. Jakša Račić, pred kolodvorom pa se je zbrala velika množica občinstva. Viharno pozdravljeni so se visoki gostje odpravili z avtomobili čez Bačvice proti Omisu. Na vseh državah in samoupravnih poslopih in na vrhu Marjana so na čast Nj. Vel. kralju in Nj. Vel. kraljici in kraljevičevim visele državne zastave, trgovske ladje v pristanišču pa so bile okrašene z zastavicami.

Kneginja Olga

na umetnostni razstavi

Beograd, 13. aprila. AA. Nj. Vis. kneginja Olga si je danes ob 10.30 ogledala 22. razstavo društva srbskih umetnikov »Lada«. Kneginja je prišla na razstavo v spremstvu dvorne dame g. Lozanic. Pri vstopu so jo pozdravili predsednik društva Miodrag Petrović in vsi umetniki, ki so razstavili svoja dela.

Turško povabilo

kralju Faruku

Kairo, 13. aprila. Br. Turški zunanji minister Ruđiž Aras je primisel egiptiske mu kralju Faruku povabilo predsednika turške republik. Ataturka, s katerim ga vabi na obisk Turčije.

je hvalil sedanji režim, obenem pa mimgrede priporočal sebe tudi za bodočega poslanca ali pa vsaj za sušaškega župana. Toda takih kandidatov je tudi med sušaškimi pristaši JRZ več kot dovolj. Zato je razumljivo, da tamošnji voditelji JRZ Banićeve akcije niso sprejeli in gledali s simpatijami. Njihovo glasilo, »Primorske novice«, ga je začelo kar javno napadati. V zadnji številki piše, kako »bolj in bolj izgleda, da želi postati g. Banić eden prvobornih sedanjega režima. Pripravlja si teren za ponovno izvolitev. Lahko bi molče šli preko teh njegovih načrtov, če ne bi igral pri tem velike vloge tudi Sušač s svojim prebivalstvom. Zato bomo objavili vrsto člankov, v katerih se bomo bavili z računom g. Banića ter popravili neresnice, ki jih širi po Beogradu o razpoloženju Sušačanov.«

„Obzor“ in socialisti

Jugoslovanski socialisti se živahno pripravljajo na kongres »Združenih delavskih sindikatov Jugoslavije«, ki se bo sestel 17. aprila v Zagrebu. Kongresa se bodo udeležili tudi odlični socialistični prvak iz inozemstva. Med drugimi so baje prijavili svoj prihod delavski sindikalni voditelj Leon Jouhaux iz Francije, sir Walter Citrine iz Angije, Cordel Martens iz Beleje in drugi. Jugoslovanski socialisti žele z zagrebškim kongresom manifestirati pomen svojih sindikalnih organizacij in dokazati, da so močnejši, kakor se običajno misli.

Prireditve kongresa socialistov v Zagrebu je vzbudila v mačkovih političnih krogih precej negotovost, ker je dr. Mačkova delavska organizacija »Hrvatski radnički savez« v ostrih konfliktih s socialističnimi sindikalisti. Temu nezadovoljstvu daje dodatno posebno zagrebški »Obzor«, ki ne more razumeti inozemskih socialistov, da še vedno podpirajo svoje jugoslovanske sodeluge. Te zmerja s »socialipatrioti« in jim zamerja, da niso napravili revolucije »za časa diktature«. Pri tem pa zagrebški stari moralist pozablja, da je bil on sam še vse bolj intimno povezan z diktatorskim režimom, v katerem so sodelovali njegovi najbližji prijatelji na najbolj odličnih mestih.

Kostić vodi

Pri nadaljevanju prekinjenih partij sta se dr. Trifunović in dr. Astaloš brez igre zedinila na remis. Polts se je nasproti Kostiću pri nadaljevanju že po 4 potezah vdal v brezupnem položaju. Pirc in Bröder sta remizirala, ker je Bröder kuvertiral edino pravilno potezo. Partija Steiner-Vidmar ml. je bila ponovno prekinjena v popolnoma nejasnem položaju.

Stanje po III. kolu: Kostić 2 in pol, Szabo 2 (1), dr. Astaloš, Bröder, Furlani, dr. Trifunović 2 Pirc, Preinčak, dr. Tartakower 1 in pol, Tot, dr. Vidmar 1 (1). Polts, Steiner, Vidmar ml. pol (1), Nedeljković pol, Šorli 0 (Glej tudi 5. stran.)

Bivši belgijski bojevniki v Sarajevu

Beograd, 13. aprila. p. Delegacija belgijskih bivših bojevnikov, ki se je dva dni mudila v Beogradu je bila večeraj na Openu, kjer je položila na grob kralja Aleksandra krasen bronast venec. Na povratku je položila venec na spomenik Neznanega junaka na Avali. Popoldne so belgijski bivši bojevniki s svojima letaloma odpotovali v Sarajevo, odkoder bameravajo kreniti v Dubrovnik, nato pa preko Jadrana v Rim.

Odlikovanje

Beograd, 13. aprila. p. Odlikovana sta s redom Beleza orla 4. stopnje artiljerijski major za generalštabne posle Marjan Zmavec in z redom Jav. kroge 4. stopnje ženijski major Jaroslav Voraček.

Iz državne službe

Beograd, 13. aprila. p. Za komisarja omejenice policije na Rakete je imenovan Jože Zm, sreski podnačelnik v Celju, za podnačelnika celjskega sreza pa Fran Harman, policijsko-upravni tajnik pri banski upravi v Ljubljani. — Višji veterinarski svetnik Bozomil Zavadal pri banski upravi v Ljubljani je upokojen.

Potres v južni Italiji

Zagreb, 13. aprila. O. Davi ob 3.47 minut, 27 sekund je zabeležil geofizični zavod na Griču potres, čigar epicenter je bil približno 470 km jugozahodno od Zagreba. Verjetno je, da se nahaja epicenter nekje v južni Italiji. Potres je bil zelo močan in so ga aparati jasno zabeležili.

Beograd, 13. aprila. AA. Davi ob 3.47.29 so zabeležili aparati seizmološkega zavoda na Tasmajdanu začetek močnega potresa, ki je morali biti nekje v oddaljenosti 560 km v jugozahodni smeri od Beograda. Konac potresa je bil ob 4.23.

Rim, 13. aprila. AA. V Kalabriji so danes v mnogih krajih občutili potres. Po dosedanjih vesteh še ni znano, ali je bilo tudi kaj človeških žrtv. Epicenter potresa je bil v oddaljenosti 100 km vzhodno od Messine.

Vremenska napoved

Zemurško vremensko poročilo: Ciklon z ledenega morja se spušta čez Finsko v vzhodno Evropo in ustvarja izliv ledenega zraka čez Skandinavijo v Nemčijo. Visok pritisk nad britanskim otočjem naglo popušta in se v pomika proti jugu. Zato se topli zrak zliva čez srednjo in južnovzhodno Evropo v Rusijo in ustvarja pretežno oblačno vreme z nekaj dežja. Ciklon z Jonskega morja se je premaknil proti vzhodu, vendar pa ustvarja še nekaj dežja okoli Egejskega morja. V Jugoslaviji je delno oblačno v vsej državi, samo v vardarski in vrbaski banovini prevladuje popolna oblačnost. Jasno je v moravski banovini. Deževalo je na skrajnem jugu. Zemurška vremenska napoved: Prevladovalo bo oblačno in dokaj toplo vreme z dežjem ponekod. Nekaj ohladitve bo na severozahodu.

Zagrebška: Nestalno, porast temperature, vetrovno. Dunajska: Boljše in toplejše vreme.

Naši kraji in ljudje

Na severni meji

Muta ob Dravi, 13. aprila
Politične izjembe, ki se v zadnjem času odigravajo pri naši sosedni, bivši Avstriji, niso vidno vplivale na življenje v našem obmejnem kraju. Prebivalci sicer v večji in manjši napetosti sledijo dogodkom, ki se s filmsko brzo odigravajo onstran Kozjaka, pri tem se pojavljajo tu pa tam razne govorice, ki jih je pa treba sprejeti vselej z veliko rezervno. Ker je naš kraj kot letovišče navezan predvsem na dotok tujcev onstran meje, je pričakovati, da se bo v tekoči sezoni tujski promet še povečal. Četudi ni naš trg najprimernejše klimatsko letovišče, namreč zaradi megle, ki se dviga ob raznih letnih časih iz Drave in zagrinja našo okolico, bi bile vendar želeli da se ostali nedostatk s časom odstranijo.

Po zgledu drugih krajev bi bilo tudi za naš obmejni kraj zelo priporočljivo, da se za povzročiteljskega prometa stori v bodoče več kakor do sedaj, kar bi s smotnim delom in dobro voljo poklicnih čimteljev ne bilo tako težko izvršljivo. Kočljiva zadeva so naše ceste, ki poleg drugih nedostatkov ob kolikar slabem vremenu prav nič vabljivo ne vplivajo ne na domačino, še manj pa na tujca. Lepo mesto v kraju zavzema n. pr. naša šola. Žal pa ograja, ki obdaja šolski vrt ob cesti, ni v skladu z njeno lego. Vsa leta še propada in čaka usmiljenega dobrotnika, ki bi nakazal potreben kredit za popravilo. Bistričica, levi pritok Drave, je posebno v dolnjem teku priljubljeno kopališče. Od leta do leta se vedno bolj uveljavlja potreba po dograditvi kabin. Četudi je grmovje še tako gosto zaraščeno, nikakor ne nado-meča najprimitivnejših kabin. Priporočljivo bi bilo, da se vsaj važnejša pota markirajo, očistijo in namestijo na primernih krajih klopi. Ne škodilo bi, če bi se tu in tam izpopolnila cestna razsvetljava, posebno še na cesti proti železniški postaji. Ker gornji trg nima naravnega vodnega pritoka, dovaja pitno vodo našega vodovoda posebna črpalka na električni pogon. Ne vemo, kdo naj odgovarja za brezhibno delovanje te važne naprave; dejstvo pa je, da se črpalka periodično pokvarja, in tako ostane velik del prebivalstva brez pitne vode. V takih primerih je prebivalstvo primorano, da si nosi pitno vodo po strmem bregu iz spodnjega trga. Ob pogledu romajočih ljudi s posodami, dobli nehoti vti, da se ne nahajajo v srednji Evropi, temveč tam daleč na robu afriške puščave. Sicer pa življenjske razmere pri nas niso prav posebno ugodne. Če upravičeno trdimo, da je naš kraj med najdražjimi v Dravski dolini, ni to za nas prav nič razveseljiv rekord.

Popravilo dravskega mosta bo v doglednem času končano. Dokler most ni popolnoma dovršen, je vsak prehod pod kamnito zabranjen. Hvaležni smo budnim čuvajem, ki vodijo evidenco nad pogumnimi pasanti, ki tvegajo kljub strogi prepovedi prehod čez nepopravljen most. Pripominjamo pa, da so bili časi, ko smo zaupali svoje bedno življenje nihajočemu čolnu ter pri tem gotovo ni bilo manjše opasnosti, četudi takrat ni bilo nikogar, ki bi nam to zabranjeval, pa hvala Bogu ni nihče uto-

ni. Sicer bo pa ta nedostatek s končnim popravilom mosta odpravljen ter bo s tem odpadla tudi brodnina, ki je marsikomu v breme.

Naša šolska mladina je vpriporila minulo nedeljo v dvorani podružnice CMD pravilno igranje »Dve Marički«. Izvzemši pičli obisk je igra pravo dobro uspeha. Posrečeno so bile zlasti vloge kralja in čevljarskih vajenčkov. Opažamo pa, da te prireditve niso zlasti od strani trške publike dovolj posejane. Vzroka za to ne bo težko uganiti. — Mnogo siromaštva se skriva po naših naseljih. V tem pogledu ima prvenstvo ravno Bistriški jarek, ki sega do državne meje. Nepopisno je siromaštvo, ki domuje pri marsikaterih bajtarskih družinah. Nestalen in nezadosten je zaslužek, tod bivajo družine z mnogimi otroki. Četudi se trudi šola in domača podružnica CMD s pomočjo raznih domačin in tujih dobrotnikov leto za letom, da bi z obdaritvijo siromašne dece, vsaj malo ublažila take socialne razmere, vendar zaradi pomanjkanja sredstev ne more vršiti človekoljubne naloge v polni meri. Najznačilnejši primer bude in zapuščenosti se je dogodil pred nekaj dnevi ko je 14letna Antonija Pongračeva iz Bistriškega jarka na cesti proti Gortini umirala. Zvijajoča se v smrtnih krčih. Prizor do kosti shušane umirajočega in zapuščenega otroka

nice stane danes 5.90 do 6 din. Pri maksimalni potrošnji 8 l (na slabih cestah) znaša torej izdatke za gorivo le 47 do 48 din na 100 km in če prištetimo še 2 do 3 din za mazilno olje, dobimo okrogli znesek 50 din na 100 km ali 0.50 din na 1 km. V najugodnejšem primeru, če se vozijo v avtomobilu 4 osebe, znaša izdatke za gorivo na 1 osebo in 1 km komaj 12 in pol pare. To je pa tako majhen znesek, da v resnici prav nič ne pretiravamo, če trdimo, da vožnja s Škodovim avtomobilom ni nikak luksuz več, saj pride pogosto ceneje, kakor vožnja z železnico, če tudi upoštevamo še takse, amortizacijo vozila in garaziranje.

Kakšno je motorno kolo, ki vam ga poklanja »Jutro«
Tudi za ostale nagrade, ki bodo razpisane v okviru nagradnega tekmovanja, vlada med našimi čitatelji veliko zanimanje. Tu gre predvsem za novo motorno kolo, ki ga »Jutro« poklanja čitateljem kot drugo nagrado. To motorno kolo je prvovrsten izdelek nemške tvornice NSU. Kolo je opremljeno z dvotaktnim motorjem 3 konjskih sil in cilindrsko vsebino 97 kub. cm. Tudi to vozilo se odlikuje po svoji majhni potrošnji goriva, ki znaša le 1.8 do 2 litra na 100 km vožnje. Navzlic majhni potrošnji pa doseže to motorno kolo brzino 60 km na uro. Njegova posebna odlika je, da lahko hitro pospeši brzino in da kolo lahko vozi po vsakem terenu. Motor je opremljen s tankom za bencin, ki vsebuje 7 in pol litra, kar zadostuje za 400 km vožnje. Menialnik ima tri prestave, prenos pogonske sile na zadnje kolo pa je urejen z verigo in oljni kopolji. Prepričani smo, da bo srečni dobitnik s tem modernim vozilom prav posebno zadovoljen.

Prijatelja je kropil, potem pa podlegel
Sava, 13. aprila.
Včeraj je zazvonil mrtvaški zvonček 75-letnemu uglednemu gospodarju Ivanu Južniku, ki je umrl za pljučnico. Pred tednom se je prehladil, ko je lezel iz Sava v klanec na Leše pod Sv. goro. Tam je umrl prijatelj, 70-letni Franc Planka. Po domače Lovštev France je obhodil precej sveta. Čeprav je bil rojen na največjem gruntu v Lešah, ni držal doma, ampak ga je vleklo v svet. To zimo se je nahladil in ker je ostareel, se je vrnil domov, kjer je umrl. Lovštevova Franceta

so poznali daleč na okrog in so ga hodili kropiti od blizu in daleč.
Stari Južnik je našel v Lešah prijateljsko družino in v seboj je tekel pomenek v spominih na mrtvega Franceta in stare čase. Ko se je vračal Južnik v dolino, je vlek el ozoronek oster piš in starega moža je prezeblo do kosti. Sam ni verjel, da ga bolezen napada in se mu stanje tako slaba, saj ni bil vajen bolniške postelje. Le emkrat samkrat ga je v teku pet in sedemdeset let naslikovala španska, pa se je je odločno ubranil.
Prav, ko je bil bolni mož že v zadnjih zdihljajih, so ga prijatelji komaj prepričali, da mu gre h koncu. V poslednji uri je sestavil oporoko. Ko je zazvonil navček, so dejali ljudje: »Pa je bil Južniku res uslišano, kakor si je vedno želel.« Največje usmiljenje je imel namreč z ljudmi, ki jih je na stara leta napadla bolezen in so poslednje čase svojega življenja morali preživeti v bolniški postelji. »Najbolj se bojam boleznj in dolgega čakanja na smrt, je govoril vedno šegavi mož. Pred tednom se veder in zdrav, da je lezel celo v zasavske klanec, bo jutri legel v grob

V glavo ustreljena ležita v bolnici
Ljubljana, 13. aprila.
V Domžalah in okolici se je v torek proti večeru razširila vest o tragediji dveh mladih zaljubljenec, ki so ju našli s prestreljenima glavama, a še živa. Okrog 18.30 sta v gozdu Mučičniku nad Dobom pri Domžalah posestnili Antonija Vidmarjeva in Franciška Kovičeva iz Zaboršta naleteli na moškega, ki je ječe klical na pomoč. Ko sta prihiteli k njemu, sta videli, da mu s čela kaplja kri. Kraj njega pa je ležala v mlaki neka mladenka. Ženski sta o dogodku takoj obvestili domažalske orožnike, ki so poklicali zdravnika dr. Hočvarja. Mladenec in dekle sta bila še živa in so ju nato naglo prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Ugotovili so, da gre za 21letnega kovaškega pomočnika Alojzija Debelaka iz Zaloge ter 23letno kuharico Pepco Juvančičovo iz Hotiča nad Litiijo. Zaposlena v bolnišniški menzi v Ljubljani. Po vseh znakih sočel je Debelak naprtil streljal na svoje dekle, nato si je sam poenol krogljo v glavo. Oba sta račena v sence, vendar se zdli, da poškodbe niso smrtonosne in je upanje, da okrevata. Če ne bo komplikacij. Vzrok ljubavne tragedije ni znan.

Črni virhi
Ljubljana, 13. aprila
Čitateljem »Jutra« utege še biti v spominu žalostna zgodba o družini brezposelnega brivskega pomočnika, ki je v največji bedi našla skromno zavetje v hlevu nekega štepanjskega kmetja. V mrzlem, raztrganem, nezakurjenem, nezdramem prostoru je oče z ženo in dvema otročkoma otepal največji glad in mraz, a prav za božji jim je dobri bog tretje dete položil v jaslji. Na pisanje našega lista se je veletrgovec s kurivom G. Bartol usmilil družini in ji v šupi ob svojem skladišču na začetku Vilharjeve ceste naklonil sicer skromno, a vendar lepše, udobnejše domovanje. Njemu gre tudi zahvala, da so bili ljudje vso zimo na toplem. A človeku, ki mu usoda enkrat sede za vrat ne posiljejo izlepa srečni dnevi. Prostor, na katerem šupa stoji, je last železniške uprave, ki se je odločila, da jo zaradi nekih svojih novih gradenj podre. Do 1. maja bo še družina pod streho, potem pa bo morala iskati zavetja drugod.

Kar jim je prinesel jezušček, jim bo za pirhe vzela velika noč. V izbi spi v svojem košku najmanjši, komaj 4 mesece staro dekletce, Ježuškova sestra — saj sta oba iz hleva doma — na soncu pred šupo se igrata dveletna Magda in osemletni Polde, ki polagoma dorasčata v snoznavanju tega sveta. Samoten, oklešen bežeg in kup oglja jima delata družino. Onkraj ograje so ogromni kupi premoga, mimo kurilnic puha lo kotomotive, gore dima se počasi vala proti nebu. Tu je vse samo premog in dim še sonce in bežeg pred šupo smrdita po sahi. In vendar je še ta košček zemlje majhen raj za Polde in Magdo, tu je streha in mir. Oče je šel zdoma, da nočeda, ali bi se dal kakšen kračej zaslužiti za praznik, mati se je pravkar vrnila z dela, ki so ji ga za dobroto naklonili ljudje, in vrgla ščepce moke v lonec. A komaj bodo prazniki — prazniki za druge — dobro minili, bodo prišli mošče s krampi in sekirami in bodo razgrebli še to mrvico sreče, ki jo je svet lahko naklonil brezposelnemu delavcu in njegovim otrokom.

Za veliko noč imajo ljudje zmerom čez glavo skrb, ženske po hišah imajo s pospravljanjem in kuho polne roke opravka. A ko bo prišel tisti dobri, dragi praznični

ku, ki je prav tako izniknil iz širokih ruskih slojev in si sam skoval slavno pot v življenje. Pred mnogimi leti, ko je bil Šaljamin še na početku pevške kariere, je prišel k njemu danes slavni komponist S. V. Rahmaninov, izročil mlademu pevcu drobno knjižico in dejal:
— Predčaj, da vidiš, kako krasen pisatelj se je pojavil med nami. Vsekakor je še mlad.
Bila je to prva knjiga Maksima Gorkoga. V njej so bile danes slovite povesti »Malva« in druge. Šaljamin jih je predčital in se namah navdušil zanje. Nekaj izredno bližnjega, toplega in sorodnega je dihlo vanj iz teh strani. Junaki teh zgodb so bili, kakor da so njegovi stari znanci. Pisal je Gorkemu v Nižni Novgorod navdušeno pismo, ki pa pisatelja ni več našlo tam. Velika umetnika sta se zblizala šele l. 1901, ko je Šaljamin pel v Nižnem Novgorodu. Med odmorom Glinkove opere »Življenje za carja« ga je posetil Gorki in pevec piše, da se mu je namah prikupil, čeprav je bil njegov obraz vse prej kakor lep. Govoril je z naglasom rojakov s porečja Volge. Po prijaznem razgovoru je sprejel prijateljevo povabilo in pospremlil pisatelja v njegovo zelo skromno stanovanje.

Po več letih sta se Gorki in Šaljamin sešla na Capriju pri Napoliu. V svoji knjigi proslavlja pevec Gorkoga, dodaja pa, da je bilo njuno prijateljstvo kasneje zasenoeno s črnimi oblaki. V kratki izpovedi navaja, kako sta oba izšla iz siromaštva v okolici počezelskih mest: Gorki iz bližine Nižnjega Novgoroda, Šaljamin blizu Kazana. Njuna pot k slavi je bila »početka težka, mučna in polna zaprek. Oba sta istega dne, ko se še nista poznala, potra-

kala na vrata kazanskega opernega gledališča, da bi dobila zaslužek. In za člena zbora je bil sprejet Gorki, Šaljamin odklonjen. ... Ravateljstvo opere v Kazanu je razsodilo, da njegove sposobnosti ne odgovarjajo zahtevam vrednega peveda. ... Tako sta postala oba velika Rusi, še preden sta bila slavna, tovariša pri delu. Izven službe sta delala na obali Volge, nosila vrece in lubenice s pristana veletoke, o katerem je kasneje zapel Šaljamin slavno svojo »Dubinuško« in s j je tako močno vplival na Maksima Gorkoga. Talent in znanje Gorkoga je Šaljaminu navdušilo in zapisal je, da bi slavni pisatelj lahko vodil vsakršno razpravo z univerzitetnimi profesorji, zgodovinarji, filozofi, inženirji in prirodoslovci.

Po nastopu boljševizma je Šaljamin povprašal Gorkoga, kaj naj stori, ker ga je novo nastalo umetniško ozračje dušilo, Gorki mu je svetoval:
— Mislim, brate, da bi bilo pametno, da se podvizaš odtod. ... Šaljamin je kmalu zatem res odpotoval, nekega dne pa je prejel od Gorkoga pismo s pozivom, naj se vrne v Rusijo. Šaljamin se ni odzval, ker ni mogel razumeti, kako da je književnik spremenil prvotno mišljenje. Odklonil je povabilo — kasneje, na gostovanju v Rimu ga je Gorki ponovno pozval, naj se vrne v domovino ali Šaljamin je znova odklonil, »ker smatra, da v takratni Rusiji ni bilo možno umetniško ustvarjanje v takšni obliki kakor si ga on želi.« Odgovor Gorkemu ni bil všeč in Šaljamin piše v spominih, kako je opazil nevoljo na prijateljevem obrazu. »Poslej, pravi, je padla senca na najino prijateljstvo, kar je bilo zame eno najtežjih izgub, ker sem prijateljeval Gorkoga zmerom

Meščanske šole so nam zapele
Nedeljski koncert dijakov ljubljanskih meščanskih šol je pokazal od lanskega leta lep napredek. Devet meščan. šol je postavilo na oder 595 pevcev in pevk, ki so zapeli deloma s spremljevanjem klavirja, deloma a capella 27 mladinskih zborov iz jugoslovenske zborovske literature. Izbera sporeda je smiselno poudarila vzgojo v nacionalni smeri, česar smo pri drugih podobnih nastopih pogrešali.
Vse šole so dale svoje najboljše iz sebe in gre vsem enaka pohvala. Pri tem pa je treba ugotoviti sledeče. Dijaki II. deške meščanske šole imajo srečo, da jih vodijo moči, ki jim dajejo smernice in navodila za poslušanje ljubljanskih pevskih koncertov. Tako jih je poselilo nedavni Foersterjev koncert njih dvajset. Slišali so Foersterjevo »V hribih se dela dan« in se za njo tako navdušili, da so svojega vodjo prosili, naj jih nauči peti mično popevko. Pa so jo v moški sestavi postavili na oder v prav dovršeni obliki in želi za njo izredno pohvalo. Iz tega sledi, da je treba ravnati mladino odprti koncertna vrata na stežaj in ji dati, če je rečna, kolikor mogoče veliko brezplačnih vstopnic. In kmalu bodo koncertne dvorane polne, kakor so bile nekoč pred vojno. Silno ljubeč je bil nastop dveh mladih solistik iz Zg. šiške, ki sta morali Adamičevo »Uspavanko« ponoviti.
Prireditve je bila sprito lepega pomladnega dne prav dobro obiskana, saj je bilo 1/4 dvorane zasedene. Med obiskovalci smo opazili prosvetnega načelnika dr. Sušnika, knezoškofa je zastopal član kapljaja, prireditve je počastil ljubljanski župan dr. Adlešič s soprogo, opazili smo zastopnike ljubljanskih srednjih in osnovnih šol. To priča o lepem sodelovanju ljubljanskih solnikov, kar moramo samo iskreno pozdraviti z željo, da se sodelovanje, ki ima še videz družabnih obvez, le-teh sprosti in poglubi tako, da bomo leto osorej lahko govorili že o prirsčnem sodelovanju. — ov—

Velika škoda po mrazu
Maribor, 13. aprila
Se vedno prihajajo iz okolisa Maribora tožbe zaradi velikega razdejanja, ki ga je te dni povzročil mraz in jutranja slana. V šentiljski okolici so bile češnje deloma uničene že 4. t. m., popolnoma uničene pa v noči na 9. oziroma 10. t. m., 11. t. m. pa je pokončala slana tudi breskve in marelice. K sreči so pokazale že razvele hruške in slive nekoliko več odpornosti in se še ne poznajo posledice pogohe, ki je prišla nad naše obmejne vinograde in sadovnjake. Jabolka, ki so bila ponekod že v razvitem cvetju, so do najmanj 70% pokončana. Če se slana ponovi, bo vse uničeno in bo vse pomrznilo. S strahom gleda obmejni kmetovalci v bodočnost, saj sta bili že zadnji letini izredno slabi in saj je sadje ono edino, kar mu še prinaša sredstva za obstanek in plačevanje davkov. Odkar je sneg izginil, ni bilo več nikakega pravega dežja. Trava, ki bi morala rasti, se suši in rjavi. Po gričih primanjkuje v studenčih vode, ki jo morajo nakupe obmejni kmetovalci voziti iz nižin. Med dvema velikima rekama, med Muro in Dravo, živi naš obmejni kmetovalec in še danes ni mnogokje nobenih vodnih naprav. Tako se je pred veliko nočjo, pred praznikom zmage prirode, zgnilo na našega obmejnjega kmetovalca vse polno nadlog in težav. Po travnikih in pašnikih je žalostno in vse v suši. Po vinogradih in sadovnjakih je razdejanje in pokončanje. Iz vrst naših obmejnih kmetovalcev pa prihaja vprašanje, kdaj se bo pri nas že ustanovila državna zavarovalnica za vremenske neizgode, da ne bo naš kmet, naš vinogradnik in sadjar v večnem, stalnem strahu, ki ga obhaja ob vsakem hladnem večeru in ki ga navdaja ob vsakem temnem in črnem oblaku, ki se pojavlja na obzorju.

* Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutrija na prazen želodec kozarec navadne Franc. Jožefove grenčice.

ZA VSE KOŽNE BOLEZNI EDINO JODNO KOPALIŠČE

LIPIK

Poleg avta tudi motorno kolo poklanja „Jutro“ svojim naročnikom in čitateljem

»Jutrovo« nagradno tekmovanje, ki bo razpisano v velikonočni številki našega lista, je izzvalo med našimi čitatelji pravo senzacijo. Mnogi že postajajo nestrpni in se obračajo na nas z raznimi vprašanji. Omenili smo že, da je avtomobil prenehal biti luksuzno vozilo Marsikateri čitatelj, ki se prej ni mnogo zanimal za avtomobilizem, je sedaj postal pozoren in je pričel razmišljati o tem, kaj bo oče, če mu bo sreča naklonjena in bo dobil avtomobil za nagrado. Prejšnja njegova tiha želja, da bi imel avtomobil, je na mah dobila konkretno obliko. Prišel je računati, kakšne stroške, bo imel s takim avtomobilom. Ne zadostuje namreč imeti avtomobil; če se hočeš z njim voziti, moraš kupiti tudi gorivo, bencin. Vsem, ki o takih stvareh razmišljajo moramo povedati, da obratni stroški avtomobila moderne konstrukcije niso tako veliki, kakor se splošno sodi. V tem pogledu se posebno odlikuje Škodov avtomobil »Popular«, saj ne potroši niti 8 litrov bencina na 100 km vožnje. Tako nizka potrošnja goriva pa pomeni pri sedanjih znižanih cenah bencina precejšnji pocenitev vožnje. Liter bencinske meša-

nadzornika vseh meščanskih šol na bivšem Kranjskem. Uspešno je deloval na reorganizaciji meščanskih šol v Jugoslaviji in ima poleg ravnatelja Humeka največji zaslug, da se je ta kategorija šol obdržala in se pričela širiti po državi.

Od 1924 do upokojitve je bil ravnatelj meščanske šole na Prulah. Povzdignil jo je v enega najvzornejših zavodov v državi. Od pretrata dalje je do go stal na čelu organizacije učitelstva meščanskih šol. Še zdaj je podpredsednik glavnega odbora združenja tega stanu v državi. Mnogo je pripomogel da se je letos vendarle z razsodbo državnega sveta uredil položaj meščansko-šolskega učitelstva. Odlično je sodeloval pri novem zakonu za meščanske šole, ki je na vidiku. Tudi njegovo izvenšolsko delo je mnogovrstno, zlasti pri Rdečem križu. Jadranski Straži in Pedagoškemu društvu. Njegov učiteljski zbor je bil kakor ena sama družina. Zdjaj se je moral Maks Hočevar sredi polnih sil posloviti.

Težko se je dajstvo in učiteljsko poslovlje od svojega vzornika. Vsi se zavdajo, da jih le službeno zapuša. V vseh prostorih prulske šole bo njegova duhovna podoba živeča še naprej in zato naj bodo te vrstice le prisrčno priznanje človeku, ki so ga vsi spoštovali in ljubili.

Šaljamin in Gorki
Dvoje življenjskih usod velikih Rusov, ki sta se srečala na gledaliških deskah. Sloviti ruski basist, Fjodor Šaljamin, ki je 12. t. m. umrl v Parizu, je bil umetnik, okrog katerega so cela desetletja besnele strasti. Ime, ki je bilo izgovorjeno zdaj z neizmernim navdušenjem, oboževanjem, drugič spet z zavistjo in zlobo. Figura, ki je bila še v življenju postala legendarna, pevec in igralec, katerega avtoriteta v oblasti vokalne in dramske umetnosti je bila nesporna in ki so o njem napisali dnevniki, kritiki in drugi po sto in stotisoče vrst. Zdjaj se je veliki pevec spril z dirigentom in ne da bi završil predstavo, zapustil gledališče, nezadovoljen je bil kdaj s spremljevalcem na koncertu — o tem se je marsikaj spetalo, ali kot človeka je nesmrtnega Rusu le malokdo poznal v vsej tisti globini, ki jo ustvarja duša, poročena na širni planjavi ob mogočnih veletokih.

Te dni mineva ravno osem let, ko se je veliki ruski umetnik ustavil na svoji turneji sredi aprila 1930, tudi v Zagrebu. Zagreb je bil tedaj navdušen, presenečen nad njegovo umetnostjo. Toda Šaljamin, v katerem sta bila vse življenje utelešena dva človeka — Šaljamin pevec in Šaljamin človek, je zagrebške umetnike in kritike še bolj presenetil z močjo svojega intelekta, toplino srca in širino duše. Navajen na najrazkošnejše dvorane se nikoli ni navzel nadutosti, oholosti ali domišljavosti in naraven v svoji veličastni preprostosti je preživel večer med novimi znanci v skromni zagrebški gostilnici. Tu je pozabil na milijone občudovalcev, na svoje

pevsko kraljestvo, na časti, ki so mu jih izkazovali kralji in knezi in se ves srečen predal družbi jugoslovenskih bratov, kadil Zeta cigarete in srkal sladko dalmatinsko kapljico. Znani umetniški kritik Žiga Hirschler, ki je bil sam na tem sestanku, pripoveduje v kratkih potezah o njem:
»Veliki Šaljamin pripoveduje drobne prijetljaje iz svojega burnega življenja. Zvok njegovih besed je tako sugestiven, da človek pozablja poslušati njih vsebino. Človek gleda samo njegov obraz, posluša melodijo govora, vse drugo se izgublja v ničevost. Zabarvne dogodivščine iz njegove bogate karriere postajajo v njegovem pripovedovanju drobne kabinete umetnine. Iz nezmatne besede, brez določene vsebine, ustvarja Šaljamin s svojimi gestami, mi-miko in posebno s svojim pesniškim govorom — odnosom govornim petjem — celo »Modro ptico« in zabava družbo neumorno, brez prestanka. Zabava kakor najdovršenejši kavalir, obenem pa sprejema s tovariško dobrodušnostjo vsako šalo, storjeno na njegov račun.«

Tak je bil veliki Šaljamin v družbi zagrebških umetnikov, takšen je križaril križem na svojih zmagoslavnih turnejah. Mnogo je bilo Slovencev, ki so tedaj pohiteli v Zagreb, da slišijo nenadkriljivega koncertnega peveda in za slovo je Šaljamin izročil za »Jutarnji List« karikaturu, ki jo je sam narisal, s pozdravi in podpisom. V svojih spominih, ki jih je umetnik izdal pred petimi leti, se v značilnih potezah spominja svojih stikov z velikim ruskim pisateljem Gorkim, katerega tragična smrt je po zadnjih procesih v Moskvi prišla v pravi luči na dan.

V knjigi »Mojih štirideset let v gledališču« pripoveduje Šaljamin o svojem roja-

POZOR! Zaradi ogromnega zanimanja podaljšamo

film „Zloraba zaupanja“

ŠE ZA DANES in ga predvajamo kot običajno ob 16., 19.15 in 21.15 uri!

KINO UNION — Tel. 22-21

Šaljamin in Gorki

Dvoje življenjskih usod velikih Rusov, ki sta se srečala na gledaliških deskah. Sloviti ruski basist, Fjodor Šaljamin, ki je 12. t. m. umrl v Parizu, je bil umetnik, okrog katerega so cela desetletja besnele strasti. Ime, ki je bilo izgovorjeno zdaj z neizmernim navdušenjem, oboževanjem, drugič spet z zavistjo in zlobo. Figura, ki je bila še v življenju postala legendarna, pevec in igralec, katerega avtoriteta v oblasti vokalne in dramske umetnosti je bila nesporna in ki so o njem napisali dnevniki, kritiki in drugi po sto in stotisoče vrst. Zdjaj se je veliki pevec spril z dirigentom in ne da bi završil predstavo, zapustil gledališče, nezadovoljen je bil kdaj s spremljevalcem na koncertu — o tem se je marsikaj spetalo, ali kot človeka je nesmrtnega Rusu le malokdo poznal v vsej tisti globini, ki jo ustvarja duša, poročena na širni planjavi ob mogočnih veletokih.

Te dni mineva ravno osem let, ko se je veliki ruski umetnik ustavil na svoji turneji sredi aprila 1930, tudi v Zagrebu. Zagreb je bil tedaj navdušen, presenečen nad njegovo umetnostjo. Toda Šaljamin, v katerem sta bila vse življenje utelešena dva človeka — Šaljamin pevec in Šaljamin človek, je zagrebške umetnike in kritike še bolj presenetil z močjo svojega intelekta, toplino srca in širino duše. Navajen na najrazkošnejše dvorane se nikoli ni navzel nadutosti, oholosti ali domišljavosti in naraven v svoji veličastni preprostosti je preživel večer med novimi znanci v skromni zagrebški gostilnici. Tu je pozabil na milijone občudovalcev, na svoje

pevsko kraljestvo, na časti, ki so mu jih izkazovali kralji in knezi in se ves srečen predal družbi jugoslovenskih bratov, kadil Zeta cigarete in srkal sladko dalmatinsko kapljico. Znani umetniški kritik Žiga Hirschler, ki je bil sam na tem sestanku, pripoveduje v kratkih potezah o njem:
»Veliki Šaljamin pripoveduje drobne prijetljaje iz svojega burnega življenja. Zvok njegovih besed je tako sugestiven, da človek pozablja poslušati njih vsebino. Človek gleda samo njegov obraz, posluša melodijo govora, vse drugo se izgublja v ničevost. Zabarvne dogodivščine iz njegove bogate karriere postajajo v njegovem pripovedovanju drobne kabinete umetnine. Iz nezmatne besede, brez določene vsebine, ustvarja Šaljamin s svojimi gestami, mi-miko in posebno s svojim pesniškim govorom — odnosom govornim petjem — celo »Modro ptico« in zabava družbo neumorno, brez prestanka. Zabava kakor najdovršenejši kavalir, obenem pa sprejema s tovariško dobrodušnostjo vsako šalo, storjeno na njegov račun.«

Tak je bil veliki Šaljamin v družbi zagrebških umetnikov, takšen je križaril križem na svojih zmagoslavnih turnejah. Mnogo je bilo Slovencev, ki so tedaj pohiteli v Zagreb, da slišijo nenadkriljivega koncertnega peveda in za slovo je Šaljamin izročil za »Jutarnji List« karikaturu, ki jo je sam narisal, s pozdravi in podpisom. V svojih spominih, ki jih je umetnik izdal pred petimi leti, se v značilnih potezah spominja svojih stikov z velikim ruskim pisateljem Gorkim, katerega tragična smrt je po zadnjih procesih v Moskvi prišla v pravi luči na dan.

V knjigi »Mojih štirideset let v gledališču« pripoveduje Šaljamin o svojem roja-

ku, ki je prav tako izniknil iz širokih ruskih slojev in si sam skoval slavno pot v življenje. Pred mnogimi leti, ko je bil Šaljamin še na početku pevške kariere, je prišel k njemu danes slavni komponist S. V. Rahmaninov, izročil mlademu pevcu drobno knjižico in dejal:
— Predčaj, da vidiš, kako krasen pisatelj se je pojavil med nami. Vsekakor je še mlad.
Bila je to prva knjiga Maksima Gorkoga. V njej so bile danes slovite povesti »Malva« in druge. Šaljamin jih je predčital in se namah navdušil zanje. Nekaj izredno bližnjega, toplega in sorodnega je dihlo vanj iz teh strani. Junaki teh zgodb so bili, kakor da so njegovi stari znanci. Pisal je Gorkemu v Nižni Novgorod navdušeno pismo, ki pa pisatelja ni več našlo tam. Velika umetnika sta se zblizala šele l. 1901, ko je Šaljamin pel v Nižnem Novgorodu. Med odmorom Glinkove opere »Življenje za carja« ga je posetil Gorki in pevec piše, da se mu je namah prikupil, čeprav je bil njegov obraz vse prej kakor lep. Govoril je z naglasom rojakov s porečja Volge. Po prijaznem razgovoru je sprejel prijateljevo povabilo in pospremlil pisatelja v njegovo zelo skromno stanovanje.

Po več letih sta se Gorki in Šaljamin sešla na Capriju pri Napoliu. V svoji knjigi proslavlja pevec Gorkoga, dodaja pa, da je bilo njuno prijateljstvo kasneje zasenoeno s črnimi oblaki. V kratki izpovedi navaja, kako sta oba izšla iz siromaštva v okolici počezelskih mest: Gorki iz bližine Nižnjega Novgoroda, Šaljamin blizu Kazana. Njuna pot k slavi je bila »početka težka, mučna in polna zaprek. Oba sta istega dne, ko se še nista poznala, potra-

kala na vrata kazanskega opernega gledališča, da bi dobila zaslužek. In za člena zbora je bil sprejet Gorki, Šaljamin odklonjen. ... Ravateljstvo opere v Kazanu je razsodilo, da njegove sposobnosti ne odgovarjajo zahtevam vrednega peveda. ... Tako sta postala oba velika Rusi, še preden sta bila slavna, tovariša pri delu. Izven službe sta delala na obali Volge, nosila vrece in lubenice s pristana veletoke, o katerem je kasneje zapel Šaljamin slavno svojo »Dubinuško« in s j je tako močno vplival na Maksima Gorkoga. Talent in znanje Gorkoga je Šaljaminu navdušilo in zapisal je, da bi slavni pisatelj lahko vodil vsakršno razpravo z univerzitetnimi profesorji, zgodovinarji, filozofi, inženirji in prirodoslovci.

Po nastopu boljševizma je Šaljamin povprašal Gorkoga, kaj naj stori, ker ga je novo nastalo umetniško ozračje dušilo, Gorki mu je svetoval:
— Mislim, brate, da bi bilo pametno, da se podvizaš odtod. ... Šaljamin je kmalu zatem res odpotoval, nekega dne pa je prejel od Gorkoga pismo s pozivom, naj se vrne v Rusijo. Šaljamin se ni odzval, ker ni mogel razumeti, kako da je književnik spremenil prvotno mišljenje. Odklonil je povabilo — kasneje, na gostovanju v Rimu ga je Gorki ponovno pozval, naj se vrne v domovino ali Šaljamin je znova odklonil, »ker smatra, da v takratni Rusiji ni bilo možno umetniško ustvarjanje v takšni obliki kakor si ga on želi.« Odgovor Gorkemu ni bil všeč in Šaljamin piše v spominih, kako je opazil nevoljo na prijateljevem obrazu. »Poslej, pravi, je padla senca na najino prijateljstvo, kar je bilo zame eno najtežjih izgub, ker sem prijateljeval Gorkoga zmerom

Meščanske šole so nam zapele
Nedeljski koncert dijakov ljubljanskih meščanskih šol je pokazal od lanskega leta lep napredek. Devet meščan. šol je postavilo na oder 595 pevcev in pevk, ki so zapeli deloma s spremljevanjem klavirja, deloma a capella 27 mladinskih zborov iz jugoslovenske zborovske literature. Izbera sporeda je smiselno poudarila vzgojo v nacionalni smeri, česar smo pri drugih podobnih nastopih pog

Samo še danes

sprejemamo naročila na oglase v velikonočno številko »Jutra«, ki bo izšla

že v soboto zjutraj.

Jutri bomo sprejemali naročila na oglase le, če bosta dopuščala čas za zložitve oglaševanja in pa prostor, ki bo zaradi obilnega zanimivega uredniškega gradiva omejen za oglase, le na nekaj strani.

Domače vesti

• Jublej zaslužnega stenografa. Zdrav, čil in še vedno delaven praznuje v Zagrebu svojo 70. letnico prof. Ivan Jamnicki, predsednik Hrvatskega stenografskega društva. Slavljenec je doma iz Goričice, kot gimnazijski profesor pa je služboval 36 let v Karlovcu in v Zagrebu. Ogromne so njegove zasluge za stenografijo. Lani je izšla peta izdaja njegove »Hrvatske stenografije« stalo pa sodeluje pri listu »Stenograf«.

• Diplomirani je bil na tehniški fakulteti v Zagrebu g. Bert Leskovec za strojnega inženjera. Sposobil o njegovi diplomski, ki jo je prejel decembra 1937. smo na žalost že zdaj prejeli.

• Zračna proga Beograd—Tirana. Dosežen je sporazum o uvedbi zračnega prometa med Beogradom in Tirano. Med našim in albanskim predstavnikom bo že te dni podpisana pogodba. Na novi progi bodo opravljali promet naši aeroplani društva »Aeroput«. Če bo uvedena zračna proga na progi Praga—Zagreb—Slovak—Dubrovnik—Tirana, bomo dobili pomembno krožno progo, ker bodo lahko potniki potovali iz Prage preko Zagreba s češkoslovaškimi letali do Tirane, nazaj pa z našimi letali do Beograda, kjer jim bodo na razpolago francoska letala do Prage.

SALON MODE ZA DAMO IN GOSPODA

SCUVAN-CO
MODERN TAILORING - MESTNI TRG 24
Krojimo izključno po meri

• Terjatve Medmurec od poštne hranilnice v Budimpešti. V Medmuru in tudi v Prekmurju je mnogo ljudi in podjetij, ki so že pred vojno vlagali svoj denar v poštne hranilnice. V 20. letih je bilo že mnogo intervencij, da bi se ta denar, ki leži zdaj v poštne hranilnici v Budimpešti, vrnil lastnikom. Do izplačila pa ne pride, ker zatrjujejo madžarske oblasti, da se ni predpisov, ki bi omogočali medsebojno kompenzacijo terjatev naše in madžarske države. Prizadeti so se zdaj organizirali in so oblasti za potrdila pravila njihove organizacije, ki obsega čakovski, preloški, doljeendavski in muresko-soboški srz.

• Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal v pošastitev spomina gospe Franje Tavčarjeve g. Ivan Rus, lesni inženjer iz Loškega potoka. 200. rodnina polkovnika mornarice g. Jože Pretnarja iz Zemuna pa je nakazala v isti namen 200 din. 100 din pa kot odkup od veličastnih vojščak. Iskrena hvala!

• Veljavna vozna olatava za razstavo italijanskega portreta, ki bo trajala v Beogradu do 9. maja, se podaljša, tako da bodo clajšave veljavne do 11. maja.

• Denarni zavodi v dravski banovini ne poslujejo na velikonočno soboto dne 16. t. m. Društvo bančnih zavodov v dravski banovini.

cenik. Šaljapin nikakor ni mogel razumeti sprememb mišljenja Gorkega o sovjetskem režimu in pravi dalje, da je »nekada bil Gorki silno navdušen nad talenti, ki so izšli iz naroda in so mnogo storili za kulturo, umetnost in poljedelstvo. Vsi ti so bili res v službi domovine. A danes? Danes so vsi, ki so si pomagali na površje, škodljiv element, ki ga je treba uničiti...«

Tako sta se razšla v naziranjih dva slavna Rusi. Nadarjeni pevec je bil vse svoje življenje strog do sebe. V spominih je napisal: »Že štirideset let vidim, kako se je zame name in zdi se mi, kakor da ves ta čas sedim na oboževalni klopi. Presodite sami, kako naj reagiram na primere, ko moja okolica noče uvaževati pojmov o umetnosti. Dvoje božanstev poznam: umetnost in svobodo. Lahkomišelnost in odnos do umetnosti odklanjaj prav tako, kakor se ne strinjam z različnim tolmačenjem resnične svobode. Zame je samo ena svoboda — svoboda osebnosti, možnost svobodnega razvoja individualnosti. V tem pogledu se zato ne strinjam s pojmovanjem svobode ruskih oblastnikov, ki osebno svobodo podrejo koristim stranke. Nisem politik, ne komunist ne monarhist — občutim samo eno, da se more ustvarjati edinole tedaj, če je človek svoboden...«

Velika duša, veliko srce, ki ga je mogla ustvariti širna slovanska zemlja ob Volgi! Takšen je bil slavni Rus kot človek in kot tak je vso značilnost individua uteljeval v svoji umetniški duši. Previdnost je dala vanj pečat genija in kdor presoja spomine velikega pokojnika ter vzporedi njegovo razodetost v poznavanju prave umetnosti s tragično smrtjo Gorkega, ki je za živce svoje umetniške duše podlegel režimu, bo priznal šaljapinu, da je imel prav,

• Slike iz svetovne vojne na razstavi. Slikar Bogoslav Vojnović Pelikan je razstavljal v Beogradu v najvišjem nadstropju bojevnika doma svoje slike iz svetovne vojne. Razstavljenih je bilo 120 slik, prodal pa je ob zaključku razstave le dve za skupno ceno 2.400 din. Z razstavo je imel slikar Vojnović 5.000 din stroškov. To je vsa bilanca razstave, katero so obiskali njegovi vojni tovariši in prijatelji. Vsi soglašajo v sodbi, da slike verno prikazujejo grozote vojne, soglašajo so tudi v tem, da so umetnine mnogo vredne za one, ki so vojno preživeli, kakor tudi za one, ki o njej ničesar ne vedo, a kupiti slik niso mogli, ker so reveži kakor slikar sam. Nadarjeni slikar Bogoslav Vojnović ima skromno službo pri oddelku beograjske mestne občine za parke in gozine nasade.

7. Predlog za velikonočno darilo: Krema, puder in rdečilo za ustnice prvega pariškega lepotnega instituta »Academie scientifique de Beauté« se dobi v samoprodaji seveda pri »NADA«, Franciskanska ulica.

• Pokleni šoferji in mehaniki pošljite svoje naslove šoferjskemu društvu »VOLAN« za dravsko banovino v Ljubljani. Društvo pripravlja akcijo za zboljšanje stanovskih razmer. Uspeh bomo dosegli le, ako bomo v akciji številčno močni. Vsem prijavljenim se bodo poslala navodila brezplačno. — Odpor »Volan«.

• Za naše malčke najprimernejše veliko nočno presenečenje je mala in cenena slikanica »Zajček — Bežek — Zajček — Skok«. Marija Jezernikova je spesnila ljubke verzice, ki ustvarjajo pravo pomladno razpoloženje. Vera Stermecki pa je s pisanim dobojem naslikala prav vse slike. Te slikanice se dobe v vseh knjigarnah, v sredo in četrtek pa tudi na ulici.

• Težave starodavne zadruge za fabričarje rožmarinovega olja. Že pred kakimi 200 leti je prišel v vas Brusje na otoku Hvaru neki podjetni trgovec iz Splita in nagovoril tamonjše prebivalstvo, naj si uredi na združni podlagi fabričarijo olja iz rožmarina, ki se prav lahko in dobro prodaja. Podjetni vaščani so sprejeli nasvet in seveda na primitiven način uredili fabričarijo rožmarinovega olja. Destilacijo so opravljali z navadnimi kotli za žganje. Ščasoma se je tvornica modernizirala in zadruge je dobila daleč po svetu poslovne zveze. Svoje zastopnike ima v Nemčiji, južni Franciji, v Londonu in celo v Severni Ameriki. Letni promet presega milijon dinarjev. Promet pa bi bil še večji, če bi se podjetje moderniziralo in če bi zadruge dovršila svoje poslovanje, katero so začeli graditi že pred leti, a je še danes brez strehe. Tuji, ki se zanimajo za podjetje in pridejo na Hvar, dobijo slab vtis, ko vidijo, da se obratuje v stari, primitivni hiši.

V zastarelih slučajih zapeke spremitnih po hemoroidih in oteklinah je naravna »Franz-Josefova« gredica užita tudi v malih količinah pravi blagoslov »Franz-Josefova« voda milo učinkuje in zanesljivo odpira, a tudi po daljši uporabi nikdar ne odreče.

Ogi reg. 5 br. 15. 485/35

• Prijave za podpore iz podpornega fonda za obuenoglost in starost. V »Službenih Novinah« od 9. aprila letos je bil objavljen pravilnik o ustvarjanju in uporabi podpornega fonda za obuenoglost in starost pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev. In na tega fonda to SUZOR že od 1. decembra letos izplačuje podpore (po zaslužku med 60 do 300 din mesečno), obuenoglost in ostarelim delavcem, ki bodo za podpore prosili. Društveni člani do tega nimajo pravice. Obrazec prijave je dostavil SUZOR svojim krajevnim organom, ki ga bodo zainteresirani dali brezplačno na razpolago. Prijave morajo biti vložene do 1. julija 1938 pri onem Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev ali pri zasebni bolniški blaginji, kjer so bili poslednji prijavljeni kot zavarovanci.

• Spor med Sremsko in Podrinsko Mitrovico zaradi pontonskega mosta. Že leta 1919 je vojno ministrstvo v dogovoru z ministrstvom za javna dela predalo občinama v Sremski Mitrovici in Podrinski Mitrovici pontonski most za promet preko Save. Most je bil občinama izročen pod različnimi pogoji. Tako n. pr. sta se obe občini obvezali, da bosta obdržali most v dobrem stanju in da bosta dala mostnino oddajali v sklad za zgradbo stalnega mosta. Delitev cetelega dela mostnina pa je bila prepuščena upravam obeh občin. Zaradi razdelitve mostnina so bili nekajkrat spori, zdaj pa je prišla zadnja pred sodišče, ker se čuti občina Podrinske Mitrovice prikrajšana in zahteva revizijo razdelitve mostnin od leta 1919. do leta 1934.

• Velikonočna številka »Družinskega tednika« izide namesto v četrtek v petek dne 15. t. m.

• Ciklon na Jadranu se še ni polegel. Morje se peni od močnega vetra. Za jadrnico »Hrvatsko«, ki se je potopila s tremi možmi, ki je plula proti Splitu, še ni sledu, čeprav so pristaniški oblasti preiskale vso obalo otoka Brača in vso obalo splitskega okrožja. Če bi se bila nesrečna jadrnica pred nevihto kmal zatekla, bi bila že davno najdena. Zaradi razburkanega morja plujejo parniki na svojih rednih progah z izdatnimi zamudami. Pri vsem slabem vremenu pa je na parnikih in tudi v vseh obmorskih mestih mnogo izmuzanih topnikov in izletnikov. Med tujimi gosti je največ Francozov in Nemcev. Parnik »Karadjordje« je za 15 dni najet od nekega pariškega potniškega urada.

• Pozna huda zima v Južni Srbiji. V Bitolju je snežilo tri dni in tri noči in je mesto v pravem pomenu besede zameženo. Vse avtomobilske proge so prekinjene. Poštni avtomobili, namenjeni v Resan, Strugo in Ohrid, so se morali zaradi višjega snega vrniti. Eno noč je bil Bitolj brez luči, pokvarile pa so se tudi telefonske napeljave. V zasneženem Bitolju je zdaj blokirana 30 članska izletniška skupina švicarskih učiteljev, ki so se vračali iz Albanije. Zima je zajela tudi Strumico, ki navadno na skrajnem jugu in na minimalni nadmorski višini ne pozna ostrega mraza. Med deževjem je tudi v strumski okoliščini nekajkrat snežilo in po vsem strumskem polju je mraz povzročil veliko škodo. V tej dobi tudi starejši prebivalci Strumice še niso doživeli take zime. Planine okrog Prilepa so že več dni pod debelim snegom. Tudi Prilep nima nobene avtomobilske zveze z zaledjem. Sadonosniki so bili v bujnem cvetju, zdaj pa je svetje uničena slana. Tudi v Kruševcu je cvetje visok preko snega metra, najbolj zasnežena pa je pot na Babuno. Tam so do tri metre visoki snežni zameti.

• Ubojen padec pod voz. Družina posestnika Goritana na Pobrežju pri Sv. Vidu blizu Ptuja je imela opravka na njivi. Z družino je bila tudi 16-letna služkinja Marija Kranjčeva. Ko so se zvečer vračali domov, se je služkinja peljala na vozu, v katerega so bili vpreženi volji. Po nesrečnem naključju je padla z voza. Pri tem so se volji splašali in porinili voz nazaj, da so ji kolosa šla po telesu. Sirota je došla na trebuhu smrtno nevarno poškodovana. Nezvesto so prepeljali v pujsko bolnišnico, kjer pa ji zdravniki niso mogli več pomagati. Še tisto noč je sirota podlegla.

• Požar v dekliški osnovni šoli v Mitrovici. Neka učenka, ki je za zamudo prišla v dekliško osnovno šolo v Sremski Mitrovici, je na hodniku opazila, da gorijo na ključki obešene zimске obleke. Deklica je o tem obvestila svojo učiteljico, ki je, da ne bi prišlo do panike, deklicam v razredu naročila, naj mirno ostanejo na svojih mestih, sama pa tekla ven in alarmirala gasilce. Ogenj pa so slučajno opazili tudi učenke nekega drugega razreda in na hodniku je nastala panika. Še preden so prispele gasilce. V gneči je bilo poškodovanih nekaj učenk, kaj resnega pa se ni nobeni pripetilo. Gasilci ki so ugotovili kvar v dimniku, so ogenj hitro zadušili.

• Oslji na maskaradi. Pred novosadskim sreskim sodiščem je bila nenavadna razprava. Njen povod so trije osli. Pravi pravcati osli, ki so bili udeleženci pustne prireditve, katero je v Novem Sadu priredilo Kolo jahačev. V dvorano trgovskega doma, ki je bila najeta za maskarado, je eden od prirediteljev pripeljal tri osle. To pa ni bilo všeč nekaterim trgovcem, češ, da osli pač ne spadajo v dvorano, kjer visijo vse slike dobrotnikov trgovske organizacije in doma. Med članom prireditvene odbora Fuksom, ki je osle pripeljal v dvorano, in med trgovci je nastal hud prepir. Med prerkanjem je baje Fuks dejal, da so mu ljubši trije živi osli kakor vse slike dobrotnikov. Trgovci so moža tožili in pri razpravi, ki je bila zelo zabavna, ker je na dolgo opisovala pustno prireditev z udeležbo oslov, je bil obsojen na 400 din globe.

• Poreklo prvoaprilskega šal. Že davno je razširjen po evetu običaj, da ljudje vsako leto na dan 1. aprila delajo razne šale in da skušajo drug drugega osmešiti. Prva april je bil že pri starih Rimljanih usoden dan. April je bil nekaj drugi mesec v letu, ker se je leto pričelo s 1. marcem, po koledarski reformi Julija Cezarja pa je postal april četrty mesec. Stari kristjani so smatrali 1. april za usodepolni dan, ker se je baje na ta dan rodil Juda Iskarijot, ki se je baje 1. aprila tudi obesil. Od kod so k nam prišli prvoprilske običaji, ni točno znano. V Nemčiji so se uveljavljali že v začetku 16. stoletja, dočim poljski etnolog ugotavlja, da je bil ta običaj že v 14. stoletju v mnogih delih Evrope. Kje se je najprej udomačil, se ne da ugotoviti. V starih časih je veljalo pravilo, naj se človek 1. aprila zlaže, kolikor more, da bo potem resnico govoril vse leto. Duhoviti Bernard Shaw pa je neke napisal, da bi morali ljudje vsaj 1. aprila govoriti čisto resnico, vsaj enkrat na leto, pa naj bo, kar bo. Domneva se tudi, da se je aprilski običaj razvil kot odmev srednjeveških osajonskih iger v velikem tednu. Te igre kažejo, kako so takrat varali Krista, pošiljajo ga od Anasa do Kajfe.

• »Pravoslavni židovi v Obrenoven. Osem židovskih družin živi že od davno v Obrenoven in med njimi je tudi Izak Danil, trgovec. Takoj po vojni, ko je bila obnovljena od granat porušena pravoslavna cerkev, je bil ustanovljen tudi cerkveni pevski zbor in med prvimi je postal njegov član trgovec Danil. V pravoslavnem cerkvenem pevskem zboru se moč kot dober član in pevovodja udejstvuje že polnih 20 let. Dobil je zaradi tega vzdevek »pravoslavni židov«. Za svoje vnelo delo v pravoslavnem cerkvenem pevskem zboru je dobil trgovec Danil, ki je »svoj konfesiji« zglede zvest, že tri odlikovanja od mitropolita in zahvalno pismo.

• Anketa o kolonizaciji cigánov. Banška uprava v Zagrebu je otvorila anketo o kolonizaciji cigánov. Vse občine so bile pozvane, naj poročajo kako in na čigave stroške bi se dalo rešiti to vprašanje. Iz poročil občinskih uprav bo banška uprava sestavila predlog za vlado. Zanimivo je, da so tudi cigani dobro obveščeni, kaj se pripravlja. Med seboj razburjeno razpravljajo o kolonizaciji in v občinske urade hodijo povpraševati, kako stoji njihova stvar. Ponekod so cigani že izjavili v občinskih uradih, da so pripravljani tam, kjer zdaj žive, zgraditi svoje domače in tudi obdelovati zemljo, če to dobijo. Nikakor pa ne bi mogli živeti v kakem drugem kraju. Najbolj jih je prestrašila vest, da bodo preseljeni na Kosovo polje, kjer bodo dobili zemljo in material za hiše. Ta vest je med njimi povzročila pravo paniko.

• Ker mu ni rodila sina, je ženo smrtno ranil, sebe pa ubil kmet Feta Islamović v okolici Prištine. Ko mu je žena pred nekaj dnevi rodila hčerko je pripovedoval svojim sosedom, da ne mara več živeti in da se bo ubil. Tem grožnjam ni nihče pripisoval važnosti in je zaradi tega vse pretreslo njegovo kravro dejanje. Žena je še živa v bolnišnici, on pa je po nekaj urah izdihnil.

• Za veliko noč: Trst — Padova — Opaticja — Reka — Benetke — Gorica — Milano (na velesejem) — Rim. Prijavite se takoj pri Putniku v Ljubljani, Kranju in na Jelenicah.

• 350 lovcov je lovilo volkove na planini Stolovi pri Kraljevu. Lov je organiziralo lovsko društvo v Kraljevu. Z govnjači vred se je lova udeležilo kakih 350 oseb, ubili pa niso niti enega volka. Lov je namreč prekinila huda nevihta, zaradi katere zverj niso hotele zapustiti svojih brlogov. Po nevihti je legla na planino gosta megla in lovcji so se razšli.

Iz Ljubljane

• Poslednja pot ge. Neti Jelenove. Kakor smo beležili, je po dolgih mesecih trpljenja umrla komaj 47 let stara ga. Neti Jelenova, soproga sanitetnega narednika vodnika v p. g. Romana Jelena in mati ge. Brune Volkarjeve, ki vodi družnico »Jutra« v Celju. Včeraj popoldne ob 14. je blaga mati nastopila svojo zadnjo pot iz mrtvaške veže na Vidovdanskij cesti k Sv. Križu. Pretresljivo je bilo slovo najbližjih od pokojne že v mrtvaški veži, a ob grobu ni ostalo suho nobno oko. Za krsto so stopali užaloščeni soproga s hčerko Jeleno, nato hčerka Bruna s soprogo, sledili so v dolgem spredodu številni prijatelji in znanci, kakor tudi mnogi vojni tovariši g. Romana Jelena, med njimi sanitetni polkovnik v p. primarijdr. Jug. »Jutra« in »Slovenski narod« je zastopal g. Rado Jurca, namestnik upravnika »Jutra«. Domala vsi pogrebcji so pokojnico spremlili do njenega poslednjega doma. V grob so bile pokopane krasne rože in pogrebci so se razhajali tužni z željo da bil ge. Netki počitek po trpljenju lahek.

FOTOMATERJI!

ZA IZLETE — pravkar došli filmi najnovejše emulzije.

Priporočila se

SPECIJALNA FOTOTRGOVINA

JANKO POGAČNIK

LJUBLJANA — TYRSEVA CESTA 20

• V zadnjih dveh objavah o prispevkih za Internat Franje Tavčarjeve nam je tiskarski škrat neljubno pomagajal. V prvi notici je bilo navedeno, da je Jugoslovanski ženski savez iz Beograda daroval 3.000 din. v resnici pa je daroval 2.000 din. A včeraj je bilo navedeno, da je uprava velesejma v Ljubljani poklonila 3.000 din, med tem ko je v resnici prispevala 300 din. Ko to popravljamo pristavljamo, da je gospa Pavla Lovčeva darovala v isti namen 100 din.

NAKUP FOTO-APARATA

zaujajte nam, ker vam

1. strokovnjaško nasvetujemo,
2. zavezemo se Vas naučiti fotografirati,
3. vsak pri nas kupljen fotoaparat tudi zamenjamo ako z istim ne bi bili zadovoljni, ali pa če pride iz tovarne nov model.

Sveži filmi do vel. 6 x 9

26 Sch. pa že od Din. 8.—

naprej pri

Foto Touristu Lojzu Šmucu
Ljubljana — Aleksandrova cesta 8.

• Akademskemu fondu Franje Tavčarjeve sta darovala gospod narodni poslanec Rajko Turk 200 din in gospod Gregor Demšar, javni notar v Makronogu, 200 din. Srčna hvala!

• Neuspela pogajanja med delodajalci in delavci v stavbni stroki. V torek so se nadaljevala pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe med zastopniki delavskih strokovnih organizacij stavbne stroke in delodajalskih združenj. Delavci so zahtevali zvišanje mezd na podlagi sklepa nedeljskega zborovanja, in sicer 4 din za pomožne delavce, 6,25 din za zidarje in tesarje in uvrstitev nekaterih podeželskih krajev v višji mezdni razred. Ker delodajalci (stavbniki) niso pristali na kategorizacijo krajev in so pripravljali zvišati mezde le za 10% in ker tudi zidarski mojstri nečesto zvišati mezde za več nego 25 par na uro, ni prišlo do sporazuma. Posredovala bo kr. banska uprava.

• Klub absolviranih trgovskih akademikov v Ljubljani ima v četrtek 28. t. m. ob 20. uri svoj XIV. redni letni občni zbor v dvorani trgovske akademije v Ljubljani.

• Za veliko noč. Nova pošitvena odlična Klefčeve šunke, salam in narezkov, najboljša domača in inozemska vina, likerji, žranje in druge, vsakemu okusu ustrezajoče dobrole v delicatnosti trgovini V. A. Janeš na Aleksandrovi cesti pri operi, tel. šte. 3455.

PRIDE!

Kino Sloga, tel. 27-30

FRIDE!

HEROJSKI ČIN POROČNIKA PERRY-A

V glavni vlogi ljubljence publike ROBERT TAYLOR

PREMIJERA NA VEL. SOBOTO OB 21.15 URL.

• Sentjakobsko gledališče. Na veliko nočno nedeljo in v ponedeljek ob 20.15 uri bodo Sentjakobčanji ponovili veseligr »Nobene žene več«. To sta nepreklicno zadnji vzprizoritvi te izvrstne igre, ki je zaradi svoje izredno zabavne vsebine napolnja desetkrat dvorano š njakobskega gledališča. Vstopnice se bodo dobile pri dnevnih blaginji v Mestnem domu na dan predstave od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

• V evangelijski cerkvi bo na veliki petek bogoslužje ob 10. dopoldne na prvi dan velikonočnih praznikov 17. t. m. pa tudi ob isti uri.

• Nova uprava Oblastnega odbora Aerokluba. V torek zvečer je bil v Kazini izredni občni zbor Aerokluba Ljubljane, ki se ga je udeležil tudi delegat osrednjega odbora inž. Krstić iz Beograda. Zborovanje je vodil dr. Marn. Na izrednem občnem zboru so ugotovili, da šteje joseniški krajevni odbor 132 članov in da mu pripadajo dva delegata, kočevski 317 članov, ki mu tudi pripadajo dva delegata, in ljubljanski krajevni odbor s 243 člani in dvema delegatoma. Na izrednem občnem zboru je bila izvoljena nova uprava Oblastnega odbora, in sicer predsednik dr. Orel, prvi podpredsednik M. Stojanović, drugi podpredsednik V. Andrejka, polkovnik v p. tajnik A. Kepec, prvi blaginik M. Osana, drugi blaginik L. Koman, načelnik motorne sekcije dr. Stane Rape, načelnik jadrane sekcije g. Sorn, načelnik podmladka prof. J. Ovsenek, v odbor pa se inž. Stanko Bloudek, Svetozar Hribar, inž. F. Milavec, V. Majdel in namestniki: Stane Pelan, prof. Andrej, prof. Stulec, M. Lavrič, inž. C. Pretnar, R. Picolin, V. Pešelj in D. Perkon.

Lepa navada -

predno greš spat.

zobna pasta
Chlorodont

• Lastniki psov, ki bi do 7. maja morali prijaviti svoje ljubljence in zanje placirati predpisano takso, je polagoma hodilo v pisarno za pasjo takso v kresli, da jih je do sedaj komaj petina opravila svojo dolžnost. Da ne bo zadnje dni prevlekega nalaga in zato pritožbo zaradi dolgotrajnega čakanja in izgube dragocenega časa, še enkrat opozarja mestna uprava lastnike psov, naj se čimprej oglašajo prijava.

• Lepe in dobre moške obleke lastnega izdelka priporočajo po zelo zmernih cenah A. Kunc, Ljubljana, Gosposka ul. 7.

• Pod avtomobil je prišla, včeraj okrog 15.30 s. je pripetila precej huda prometna nesreča na Tržaški cesti. Pred Kramerjevo goslinjo je hitela čisto 27-letna delavčeva žena Alojzija Drobunova, stanujoča v Rožni dolini, cesta IV/15. Prav takrat je pridrla s precejšnjo brzino neki avtomobilist in podrl Drobunovo, ki je obležala s hudimi poškodbami, na vsem telesu in nevarnimi odrginami na glavi. Stražnik iz bližine je pozval na pomoč reševalce, medtem pa je avtomobilist že sam naložil ponesrečenko in jo naglo prepejal v bolnišnico. V Igriški ulici, so ga srečali reševalci, ki so se vrnili. Kdo je kriv nesreče, še ni ugotovljeno.

• Grda razvada onesnaženja ulic in cest se opaža zlasti pomladi in zato mestno poglavarstvo spet opozarja prebivalstvo na 63. mestnega cestnega reda, ki prepoveduje vsako onesnaženje javnih cest, ulic, trgov, nasadov itd. Protit temu paragrafu se pregreši tudi, kdor piše in riše po zidovih, pljuče, izliva vodo, pomije in smrdljive tekočine v cestne jarke in poiziravnike, prav tako pa tudi prepoveduje izkladanje smeti in odpadkov vsake vrste. Prepovedano je nadalje metanje žarčih vžgalic, tlehčih ostankov cigar ali cigaret, papirja, kostanja, kostanjevih luščin, olupkov pomaranč in jabolk ter odpadkov jedil in podobnih smeti iz estetskih in higijenskih vidikov. Poleg tega pa onesnaženje javnih prostorov dela mestni upravi pri čiščenju mesta tudi velike stroške, zato bodo prav strogo kaznovani vsi, ki ne bodo upoštevali prepovedi.

• Izlet v Postojno-kajamo, bo na velikonočni ponedeljek 18. t. m. V jami bo ob 15. koncert pevskega zbora Glasbene Matice. Razpored je naslednji: Posebni vlak odhaja iz Ljubljane v ponedeljek dop. ob pol 11. uri. Prihod v Postojno pred 13. uro. odhod v jamo ob 14. ob 15. koncert Glasbene Matice, nato ogled vseh delov jame pri najveličastnejši razsvetlitvi. Odhod iz Postojne takoj po 21. s posebnim vlakom, ki bo šel pred polnočjo v Ljubljano. Opozorjamo tudi na zunanje izletnike. Vse skupaj stane 75 din, prijava sprejemajo blagajnice Putnika do sobote 16. t. m.

Iz Celia

• Cerkvica sv. Miklavža, ki se dviga na vrhu Miklavškega hriba, že delj časa razpada, ker se nihče ne briga za njeno vzdrževanje. Zunanji omet na cerkvi je po večini že odpadel, streha je tako poškodovana, da dežuje skozi odprtine v opeki, poleg tega pa je odtrgan odvod cerkvenega streševoda. Če bi tresčilo v cerkev, kar se zaradi njene eksponiranosti lege prav lahko mogoče bi bila usoda te sicer tako ljubke cerkvice zapечатna. Zato prosimo cerkveno upravo, da bi čimprej poskrbela za temeljito popravilo tega božjega hrama. Občina bi gotovo tudi podprla zadevno akcijo že iz estetskih razgov.

KINO UNION. Danes »TORNADO«.

Film v naravnih barvah.

• Javna mestna knjižnica bo na velikonočno nedeljo zaprta.

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE
BAZREDNE LOTERJE

A. REIN IN DRUG
Zagreb,

GAJEVA 8.

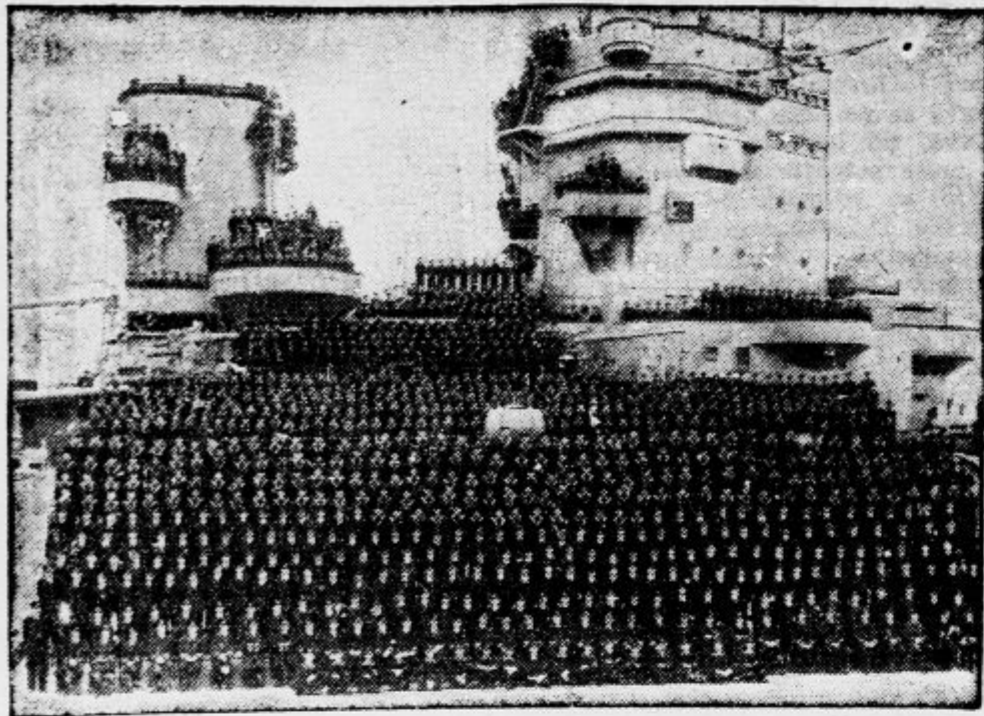
ILICA 15.

obveščam neobvezno:

V I. razredu, 36. kola državne razredne loterije so bili 13. t. m. izžrebani naslednji dobitki:

DIN 80.000 št. 12370,
DIN 50.000 št. 73585,
DIN 30.000 št. 17782,
DIN 25.000 št. 617,
PO DIN 10.000 št. 25284, 37410, 98490,
PO DIN 5.000 št. 8974, 11339, 22691,
44703, 85761, 96201,
PO DIN 3.000 št. 14763, 17916, 20401,
21704, 31061, 54632, 60389, 64421,
65135, 65622, 66204, 96161,
PO DIN 1.000 št. 9003, 11561, 18689,
22166, 2282

1300 mornarjev na isti fotografiji

Posadka angleške bojne ladje »Nelson«, ko se je dosedanjí nje poveljnik in poveljnik domovinskega brodograditelja, admiral sir Roger Backhouse, poslovil. Njegov naslednik je postal, kakor znano, admiral Forbes

Ameriški zamorci hočejo v Afriko

Liberija, raj za brezposelni zamorski živelj — »Ljubezen do svobode nas je privedla sem!«

Vashingtonskemu kongresu so predložili v razpravo predlog, po katerem naj bi 2 milijona ameriških zamorcev, ki živijo danes brez posla v Ameriki, dali na razpolago ljudstvu, da se izselijo v zapadno afriško ljudovlado Liberijo. S tem bi se razbremenili delovni trg Zedinjenih držav in bi se začel reševati na konkreten način eden največjih plemenskih problemov današnje Amerike.

Problem nezaposelnosti in zamorski problem zavzema v tej deželi res čedalje nevarnejše oblike. V neki točki se oba problema stikata, kajti med 10 milijoni brezposelnih, kolikor jih je po uradnih statistikah danes v Zedinjenih državah, je nad 2,5 milijona zamorcev.

Predlog vashingtonskemu kongresu sliči do neke mere s stremiljenjem različnih evropskih držav, da bi se židje izločili iz evropskega kulturnega življenja in naselili v samostojni židovski državi. Ob otali Zapadne Afrike obstoji, kakor znano, posebna in danes edina samostojna zamorska država, ki so jo l. 1822. ustanovili v Zedinjenih državah osvobodjeni zamorski sužnji. To je republika Liberija, ki je njeno neodvisnost priznal ves svet. Po vojni so bile Zedinjene države sicer prisiljene, da so zavoljo slabega finančnega gospodarstva te republike prevzele nadzorstvo nad njenimi financami. Sedaj naj bi Zedinjene države kot nasprotno uslugo dobile pravico, da spravijo 2 milijona svojih brezposelnih zamorcev v to deželo. Tako se vsaj glasi predlog, ki ga je postavil senator Bilbo in ki trenutno nima drugega nasprotnika razen tega, da bi izvedba tega načrta požrla težke milijone.

V Zedinjenih državah obstoji posebna organizacija zamorcev, tako zvana »Universal Negro Improvement Association«, ki šteje skoraj milijon članov. Ta organizacija se bori že davno za preselitev črncev v Afriko. Liberija bi bila za takšne namene v toliko primerna, ker je ta dežela, ki šteje skoraj

100.000 štirjaških kilometrov, razmeroma slabo naseljena, a je bogata z lesom in drugimi surovinami, ki bi s pametnim gospodarstvom dale novo življenje nedvomno velikemu številu črnih priseljencev. Liberija, ki šteje 2,5 do 3 milijone prebivalcev, ima ustavo, ki je podobna ameriški. Samo tisti, ki imajo zamorsko kri v svojih žilah, imajo tu tudi volilno pravico. Sicer pa ostali ne pridejo niti v poštev, saj je v vsej deželi komaj 200 belokožcev. Pri tem je zamorska ljudovlada, ki je sama na sebi zelo bogata, skoraj še neraziskana, velikanski naravni zakladi čakajo v njeni zemlji in v njenih pragodih, da jih začne nekdo izkoriščati.

Tako bi ta država, ki ima v svojem grbu geslo »Ljubezen do svobode nas je privedla sem!«, zelo potrebovala izselence in delavolnih zamorcev. Kakor rečeno je tudi med ameriški zamorci mnogo naklonjenosti za naselilveni načrt, ki bi Ameriki po drugi strani olajšal delovni trg in bi omilil njena plemenska nasprotstva. Da-li pa bo državna blagajna zmogla ogromni izdatki za prevoz in naselitev 2 milijona zamorcev v Liberijo, je drugo vprašanje, ki dobimo nanj odgovor šele tedaj, ko bo vashingtonski kongres do tega predloga zavzel svoje načelno stališče.

30 otrok žrtev panike

Tragičen dogodek ki je zahteval življenje 30 otrok, se je odigral v nekem kinematografu v Sao Paulu v Braziliji. Med predstavo je neki gledalec, bodisi s hudotnim namenom, bodisi iz objestnosti zavpil: »Ogenj! Ogenj!« Takoj je nastala strašna panika. Množica je drla proti izhodu. Ko se je dvorana izpraznila, je ležalo med stoli trideset otrok mrtvih. Razen tega je bilo nad sto poškodovanih oseb. In ognja ni bilo nikjer! Policija si sedaj prizadeva, da bi našla lopova, ki je s svojim klicem povzročil to strašno nesrečo.

Beg s potapljačice se ladje

V Pariz sta pribežali med drugimi žena in hči najpomembnejšega katalonskega politika in državnika Companysa

Jackson Gregory:

Juana Castanares

Roman

»Vidiš?« je vzkliknil Dan'l z očitajočim glasom, kakor da bi hotel reči: ali te nisem svaril? »Temu človeku ne bi bil smel nikoli ponuditi prilike. Zdaj si ti kriv, da nam jo je odnesel, Jerry, sinko moj!«

Kres na skali spet gori

Komaj se je začutil na konju, je Julian Hawk dasi razoglavljen in neoborožen, kakor burja zdiral v noč Kopita so blazno zapaketala po kamenitih tleh, iskre so zasršale, in že ni bilo ne o jezdecu ne o konju ne duha ne sluha. Izginila sta v temi. Peket je zamrl v daljini daljavi. Se nekaj trenutkov so hrumeli glasovi, nad vsemi Bellov divji krik, strelji so pokali iz pušk in samokresov, nato sta obdali Hawka tišina in prijazna tema. Smeje se, z visoko dvignjeno glavo, je dirjal v svobodo! »Bog daj staremu Dannyju zdravje! Človek ne sme nikoli dvomiti o svojih prijateljih!«

Ko se je vzpel čez prelaz in se spustil v kanjon je začel jezdit čisto soteske. Soteska se je iztekala v ravnino in kmalu je bil daleč zunaj, črna pika, ki se je podila po pesku puščave.

69

Ob sedlu je bilo nekaj pričvrščeno. Njegovi tipajoči prsti so spoznali oštroke, samokres — njegov ali Dan'lov? — in njegov lastni klobuk! Hawk se je glasno zasmejal.

»Dan'lu ga ni enakega na svetu!«

Toda veselo razpoloženje ga je naglo minilo. Prost je bil, a Blondino mu je bil ušel. Prej je hotel Blondina izpustiti, a le, da bi ga zasledoval kakor senca. Kako naj ga spet najde? Lopov je bil gotovo že mnogo milj daleč in spotoma ni izgubljal časa. Zdaj se je bil dal zanesti, da je storil tudi na severni strani meje zločin. Parmalee mrtve, March hudo ranjen, oba od Blondinove roke, če je bila Hawkova pamet le količkaj v redu. Tam zadaj v hribih se je moralo kmalu izkazati, ali so Kidova zadržila resnična, kajti ta ali oni bo nedvomno ugotovil, čigav je samokres z izstreljenimi nabojema. Če bi se pokazalo, da je Blondinova last — in Hawk je bil o tem že prepričan — tedaj se Blondino ne more več odtežati nujnosti, da plača svoja zla dejanja.

»Zasledoval bi ga bil, ne bil bi se ganil od njega in z njim vred bi bil dospel tja, kamor je namenjen! A zdaj?«

A zdaj se je moral po neumnosti Buda Bella zadati ljuti z reševanjem ugank, če ne izključno vsaj po večini Hawk je prejel puščavo in ubral pot naravnost proti Nacionalu. Sodil je, da je Blondino moral kreniti skozi obsejnost mestec in odtod dalje na jug, v Mehiko, če je bilo res, kar mu je bil povedal »verica« Chavez, in če se je

„Queen Mary“ v viharju

»Queen Mary«, največji potniški parnik na svetu in ponos vsakega Brita, je zašel na povratku iz New Yorka v orkan, ki je divjal z brzino 110 km in dvigal 30 m visoke valove. Valovi, ki so preplavljali krov ogromne ladje, so raztrgali mnogo kosov opreme in poškodovali mnogo potnikov. 40 oseb je moralo k zdravniškim zavojom ran, ki so jih dobihi od steklenih drobocev, in zavoljo drugih poškodb. Neka ženska je padla in si zlomila nogo, neki moški pa roko. Tudi med posadko je bilo nekoliko ranjenih.

Kraljeva hči ob volilni žari

Princesa Mafalda, hči italijanskega kralja Viktorja Emanuela in žena princa Filipa Hesenskkega, ki je postala po svojem možu nemška državljanka, je bila med prvimi Nemci, ki so na krovu nemške križarke »Admiral Scheer« v Gaeti zadostili svoji glasovalni dolžnosti. Več nego 4200 Nemcev in tvisih Avstrijcev je prišlo k temu glasovanju, tako da se je moralo to podaljšati še na naslednji dan.

Fjodor Šaljapin

slavni ruski basist, je umrl

Šaljapin v eni svojih najboljših vlog, kot don Kišot v istoimenskem filmu

Dolgotrajen požar v premogovniku Južnovzhodni konec države Ohio v nevarnosti, da se sesuje — Ogromne denarne žrtve za gasilna dela

V državi Ohio v Zedinjenih državah uničuje počasen ogenj že 54 let ogromne sloje premoga. Pred osemnajstimi meseci so začeli s poskusom, da bi ta požar obvladali in kakor vse kaže, jim bo to približno v letu dni tudi uspelo.

Podzemeljski požar je doslej uničil za več nego 100 štirjaških kilometrov premogovnih plasti, kar predstavlja vrednost kakšnih 50 milijonov dolarjev, če računamo samo vrednost premoga. Za gasilna dela so doslej porabili 400.000 dolarjev. Vlada se takšnih stroškov ni ustrašila kajti vrednost preostalega premoga je neprimerno večja.

Pri gasilnem delu, ki ga vodi inženjer James Cavanaugh, prav za prav ne gre za gašenje, temveč za to, da bi požar lokalizirali. S treh strani so doslej požaru preprečili, da se ne more širiti. Potrebno pa bo tudi direktno gašenje, kajti drugače bodo bli nadaljnji milijoni ton premoga v izgubo in

Igralka — major

Znano ameriško igralko Gertrudo Niesenovo so imenovali za edino aktivno pilotko ameriške zračne vojske, ko je te dni z uspehom opravila pilotski izpit. Počastili so jo tudi s tem, da so ji dali čin majorja. Dodelili so jo 350. letalskemu oddelku v Misouriju, kjer se je naučila leteti.

Hitler glasuje za Hitlerja

Kakor vsi drugi voditelji rajha, je prišel v nedeljo tudi Hitler v svoj volilni lokal, da odda svojo glasovnico z »Da!«. Za vodjo vidimo propagandnega ministra dr. Goebbelsa

Gorske konzerve za krave

Planinska zelišča in trave ne uspevajo v enaki kakovosti v dolinah, zato jih meljejo in pripravljajo iz njih dodatek za krmo na lico mesta

Gorske zeli so posebno dišavne in okusne, v njih je neprimerno več aromatskih snovi nego v sorodnih rastlinah, ki rasejo v nižavah. Zavod za raziskovanje rastlin in njihovega obdelovanja na Dunaju je v zadnjih letih dal poskuse, kako bi se visokogorske zeli obnele v nižavah. Ti poskusi niso imeli pravega uspeha. Gorske rastline so sicer uspevale in to celo bolje nago v svojih prvotnih ozemljih, zrastle so višje in so bile bolj mesnate, pri tem pa niso izgubile samo svoje visokogorske barve, temveč tudi večji del svojega okusa in svojega vonja. Tem rastlinam se godi enako kakor planikam, ki jih je dobiti s snežno belimi cveti in v pra-

vi nežnosti samo v visokem gorovju, med tem ko dobe te rastline, če jih presadimo v nižino, sicer večje cvete, njih barva pa postane bolj zelenkasta nego bela.

Znanost si ne prizadeva samo za šlo, da bi visokogorsko rast udomačila tudi v dolinah. Stara izkušnja nam pravi, da sta okus in kakovost živalskih proizvodov odvisna od krme. Kokoši, ki so jih stalno krmili z ribjo moko, so nosile jajca, ki so imela izrazit in ne preveč dober okus po ribah. Isto tako dajejo kravemu mleku in maslu iz njega najprijetnejši okus in vonj gorske trave in zeli. To je tudi vzrok, da bi znanost rada udomačila to rastlinstvo tudi v nižinah.

Ker so se pa zadnji poskusi izjalovili, so začeli razmišljati, kako bi na drug način dosegli boljše uspehe. To se dogaja danes s pomočjo »konzerv za kravo«. Planinske travnike, v kolikor jih ne popasejo na lico mesta, pokosijo in krmo potem posuše. Da bi se gorsko seno bolj ohranilo, ga zmlejejo in to seno moko spravljajo v dolino, kjer jo mešajo med običajno krmo. V tej obliki ohranijo gorske trave in zeli dolgo časa svoj aroma.

Tako je sedaj tudi živalim, ki nimajo prilike, da bi se poleti pasle po gorskih pašnikih, dana možnost, da dobe planinsko krmo in njejovi proizvodi dobe potem okus, kakršen je mogel drugače samo pri živini, ki jo pasejo po planinah.

GOSPODINJA,

ki varčuje denar in varuje perilo, pere le s

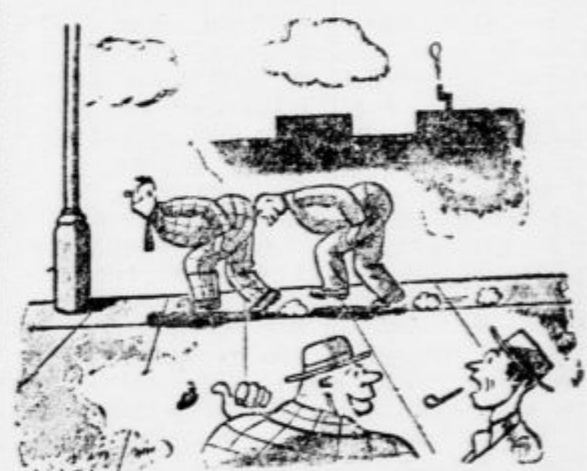
„PERIONOM“

A NEKDOTA

Furtwängler je dirigiral v Londonu. Albert-Hall je bila razprodana. Ko se je slavnj dirigent kratko pred začetkom prikazal pri vstopu, mu je vratar hotel zabraniti vstop, češ: »Zal mi je, niti enega sedeža ni več na razpolago.«

»Potolažite se, svoje stolišče že imam,« mu je odgovoril Furtwängler z nasmehom.

VS AK DAN ENA

»Za našo bližnjo društveno veselico se vadi ti konja!«

(»Everybody's weekly«)

Radio v Nemčiji

Število radijskih sprejemnikov se je v zadnjih mesecih v Nemčiji spet povečalo. 1. marca so imeli v tej državi 9.489.000 sprejemnikov, 1. aprila pa je 9.574.000. V enem samem mesecu se je število radijskih naročnikov povečalo torej za približno skupno število radijskih naročnikov v naši državi. Če prištejemo radijske sprejemnike v priključeni Avstriji, ima Nemčija danes že dosti več nego 10 milijonov radijskih naročnikov in stoji s tem številom na čelu vseh evropskih držav.

Zaščitni parki v Albanski

Kakor poročajo iz Albanske, namerava tamkajšnja vlada postaviti obsežna ozemlja zlasti v severnem delu dežele pod zaščito. Tu bi skušali ohraniti zlasti živalstvo, ki je postalo zelo redko, n. pr. medvede, volkove, divje mačke in t. d. Tudi ujeđe in neke vrste divjih koz bi zaščitili.

»Morda mi je namenjena sreča, da zalotim ubežnika še v Nacionalu!«

Polnoč se je bližala, ko je prejel skalno sosese, ki je vodila v nižavo s topoli. Kakor štrleča konica visokega stolba se je odražala »Straža v puščavi« na jasnem zvezdnatem nebu. Hawk se je ozrl proti nji, in vse, kar je bil doživel od njenem znožju, mu je vnovič prišlo na misel. Zdela se mu je kakor stara prijateljica. Najnovejši spomini, ki so bili vendarle nekako v zvezi z daljno minulostjo, so mahoma vstali pred njim in ga niso več izpuštili. Dotaknili so se ga z mehkim perotmi in potolažili trdi pogled njegovih oči, ki je bil postal na gonji za človekom tako neusmiljen. Globoko je zasopel in tiho vzdihnil. Guera — nekaj njenega bitja je še plavalo tod in kakor nočna rosa padalo nanj izpod zvezd ter mu šepetalo na uho z nočno sapo, ki se je zaspano poigravala z listjem topolov. Hvala Bogu, zdaj je bila vsaj na varnem, tam zadaj v Bluesmoških hribih — varna pred Blondinom, za zmerom varna pred njim!

Napojil je konja, ko je prišel, in vnovič preden je krenil dalje. Vmes je počakal deset minut, ravno dovolj da se je mogel konj oddahnniti in posladkati z bujno travo ob potoku. Hawk pa pokaditi cigareto in stopiti do samotne kladare. Hotel se je prepičati, ali je kdo tu ali ni nikogar. Moče je bilo vendarle, da bi se bil Blondino ustavil v tej koči. Čas je hitro minil, a vendar je bil že nestrpen, da bi spet sedel na konju in hitel dalje. O prvem svitu se hotel biti v Nacionalu.

Kulturni pregled

Francoska študija o naši sodobni poeziji

V lično opremljeni knjižnici na 68 stranah velike 8° je izdal beograjski Balkanski institut študiju profesorja beogradske univerze Miodraga Ibrovca »La Poésie yougoslave contemporaine. Autorju dolgujemo hvala za lepi svetobor jugoslov. lirike »Anthologie de la Poésie yougoslave des 19. et 20. siècles, ki je izšla 1. 1935 pri Delagraveu v Parizu. To študiju je prof. Ibrovac posvetil spominu svoje pokojne žene Savke Ibrovac-Popović, ki je vneto prevajala v francosko naše pesnike in tako pripomogla navedeni antologiji, da je — žal po njeni smrti — raznesta slavo jugoslov. poezije daleč po svetu.

Prof. Ibrovac je že v uvodu svoje antologije orisal razvoj naše poezije in označil njene poglavitne smeri. V tej študiji obravnava s podrobnimi podatki in z mnogimi citati njeno sodobno stanje. V uvodu pravi, da jugoslov. poezija res izraža jugoslov. dušo, ker korenini v stari tradiciji, v narodni pesni. Kot njeno drugo značilnost označuje nepravilen, razkropljen razvoj naše umetne poezije, ki je skočitavo dohitela Evropo. Pisec se zaveda, kako težko je predstaviti francoskemu občinstvu tako kompleksno in raznoliko poezijo, ki se s svojim malo znanim jezikom tolikaj upira prevajanju. Slovenski in srbohrvatski jezik sta — prav kakor ostali slavenski jeziki — preveč »dinamična« in nenaturna, bogata z asociacijami, ki se niso dovolj izkristalizirane, da bi jih bilo mogoče povsem zadovoljivo povedati v toli jasnim in dovršenem jeziku, kakor je francosčina. Za citate uporablja pisec v glavnem tiste pesmi, katerih prevodi so izšli že prej v »Anthologie de la Poésie yougoslave«, ki jo ta študija bistveno izpopolnjuje.

Prof. Ibrovac začne svoj pregledni prikaz z Moderno, katere oznanjevalci so bili že od leta 1885 dalje Voislav Ilić, Stjepan Kranićević in Anton Aškerc. V prvem delu študije nam predstavlja to gibanje v njegovih protagoristih Jovanu Dušinu, Milanu Račiću, Vlad. Nazoru, Drag. Domljanu in Otonu Zupančiču ter navaja mimogrede tudi pesnike, ki so se izoblikovali pod njihovim vplivom. Zupančiča uvaža s kratko karakteristiko. Aškercja, pripovednika, kakor jih današnja evropska literatura ne pozna mnogo, Drag. Ketteja, čigar pesem »Skoki gozd je šel« navaja v prevodu in Murnu Aleksandrova, impresionista dovršene umetnosti, ki je umel uveljaviti neizprano bogastvo ljudskega izraza. Murnovi »Vlahi« se kot »Musiciens errantes« predstavljajo v rimnem prevodu Antona Debeljaka in Ibrovac (vsi ostali prevodi so nerimani). Zupančič je Ibrovac zapostavljal le zato, ker je oznanja v umetnosti in v življenju, individualno in družbeno, in ta kult daje enotnost njegovemu delu, ki je dovedeno tako različno. Zupančičevo poezijo označuje pisec s prevodi »Klasi«, »Jezerc« in »Zebjanske«, nato pa naštevajo pesnike, ki so se razvili pod vplivom Moderne med njimi S. Sardenka, V. Levstika (sivrskega novelista), V. Moleta, Maistra, Petruška in Golarja; v slednjem vidi Murnovega duhovnega brata prijatelja narave in kmečkega življenja, ki goji svoje trte v Ljutomeru, tej slovenski Champagni, čije solnce poveljuje... ».

V drugem delu svoje študije obravnava M. Ibrovac »dekadence«, ta pojem pa tu bolj

označuje pokolenje kakor pesniško smer, saj izmed Slovencev stoji v ospredju Alojz Gradnik, »močan pesnik, največji po Zupančiču, ki se je hitro osamosvojil od dekadentnih vplivov in je med svetovno vojno našel svoj pot«. Pisec dovolj krepko označuje Gradnikovo pesniško osebnost in navaja dve preveda.

V poglavju »Muze pod orožjem« so orisani v vojnem obdobju (od 1. 1912. dalje) do zorevanja pesniki. Tej generaciji z M. Bojčevićem in dr. prištevajo izmed Slovencev Pavla Golio, čigar »Marche funèbres« v Antologiji je oporenil nanj slovečega francoskega kritika Theriva, ki ga je primerjal z Julesom Laforgnom. Tu je s kratko pesmijo karakteriziran tudi R. Maister-Vojnov.

V nadaljnjem poglavju z naslovom »Novi glasovni prikazi« prof. Ibrovac povzame pesnike. Slovence zaslojavajo: Stanko Majcen, ki izraža »mistično predanost domači zemlji« in čigar pesem »Mrtva mati« je priobčena v celotnem prevodu, dalje Joža Lovrenčič, omenjeni so pa tudi nekateri drugi. V ospredje stopajo iz tega pesniškega pokolenja Miran Jare, »ki v jasnih vizijah izraža človekov strah pred skrivnostjo vsega« in ki zapušta civiliziran svet in ljudi, da se zateka v prirodu, (za primer je natisnjena Jarčeva »Jesen« v prevodu A. Debeljaka in Ibrovca), Anthon Vodnik je zastopan s »Samotom« v Debeljakovem prevodu Franceta Vodnika, ki je prežet z naturalističnim mističizmom, pa predstavlja »Boj z Bogom«. Omenjeni so tudi Božo in Vital Vodušek ter Jože Pogačnik, predvsem pa Stanko Kosovel, »slovenski Wolke«, ki je prerokoval pogubo materialistične Evrope in prihod bolj človekoljubne družbe, o čemur naj bi pričevala tu navedena pesem »Ekstaza smrti«. Primere iz slovenske poezije zaključuje prevod Seliskarjevega »Kaktusa« v »eretič«, in čeprav je Mile Klopčič sicer omenjen, je vendar prikaz nepopoln, ker ta tipični pesnik slovenske »nove stvarnosti« in eden najnadarjenejših poetov svoje generacije ni zastopan z nobenim primerom svoje značilne poezije. Pregled se za Slovence končuje z ostavkom: »Med najmlajšimi se pojavlja močna tendenca vrnitve k zemlji, na rodna tla, kakor jo predstavlja Edvard Kocbek. Uveljavljajo se tudi drugi, na pr. Bogomil Fatur. Zenske so najboljše zastopane po gđ. Vili Taulerjev, učiteljici, ki živi v samotnih premišljevanjih«.

Ob koncu podaja prof. Ibrovac splošne sklepe, obravnava s celotne poti po sodobnem jugoslov. Parnasu. Tu je zlasti izreka zoper tendence smeri v poeziji in pravi, da sta nered in poudarjeno stališče v poeziji povzročila nedostojanje »zalučljenih poetov življenja, magikov in tolažilcev«. Inspiracijski viri mladih pesnikov so v večji meri tuji vzori kakor pa domače tradicije. Francoski vpliv sicer prevladuje, vendar to ni več tisti vpliv kakor pred vojno, ko je francoska poezija vzpostavljala k jasnosti in meri. Vse vsemu pa nudi jugoslov. poezija »dovolj široko polje emocij, da si zasluži pozornost«.

Obsežna bibliografija ob koncu navaja tudi knjige o jugoslov. poeziji v vseh tujih jezikih.

Zapiski

Na XXI. mednarodno razstavo »La Biennale« v Benetkah je povabljen k udeležbi edini slovenski slikar Matjaž Jama. Od ostalih jugoslovenov so povabljeni še: Babić, Bečić, Dobrović, Mihanović in kipar Rosandić. Jama je dobil vabilo, da se udeležijo razstave z desetinami del. Vsekakor veliko priznanje našemu umetniku!

O nastopu ljubljanske filharmonije na beograjskem glasbenem festivalu poročamo »Peavac« z dne 12. t. m. Od trojice dirigentskih gostov je beograjskemu občinstvu nov doživljaj samo G. Stritov. On je drugi del Smetanovega simfoničnega cikla »Moja domovina« modeliral skozi ogromno godbe to telo z zvočnimi konturami mogočnega in jasnege reliefa. Ogromna mašinerija se je pod njegovo roko gibala z vso mogočo elastičnostjo. Nismo slišali pod to taktirko normalnega orkestra, da bi bili lahko zanesljivi rekli, zakaj se ni bavil s cizeliranjem vsakega posameznega detajla; ali zato, ker jih je hotel monumentalno vzdigniti v arhitekturno tonske celote kompozicijske forme (v tem primeru bi bila to karakteristika njegovega dirigentskega stila), ali zato, ker je racionalno prilagodil svoje dirigentsko estetsko stališče in glasbeno ideologijo posebnim pogojem te prilike. — Edina domača kompozicijska večera, simfonična pasakalija, verigasta serija variacij s preznantnim ostinatom in kontrabasi, ki jo je avtor Bravničar imenoval Slovenska himna (pri čemer so ga po vsej verjetnosti vodile vsebinske predstave z idejno glasbenimi tendencami) je delo čistih in prevladno izvedenih zvočnih linij. Razodeva nekaj hladne majestetičnosti, dokler se na koncu ne razvete v emfatičnem orkestralnem kolobritu. Čeprav ni te fakture, vendar spominja na večjo uporabo gostih orkestralnih barv v simfoničnih pesnitvah ali suitah ruske nacionalne šole.

Univ. prof. Aleksander Makleov: Tipološki zločinci. Kot ponatis iz 14. knjige Zbornika znanstvenih razprav pravne fakultete je izšla razprava uglednega znanstvenika Aleksandrova univerze, ki obravnava enega izmed osnovnih problemov sodobne kriminologije: koliko so zločinski nagibi prirodo dani. Pisec razglablja vse dosedanje poskuse tipologije zločincev od Lombrosa do psihoanalitičkov, kritizira njihove klasifikacije in se zlasti zaustavlja pri teorijah nekaterih današnjih tipologov, ki postavljajo nasproti stališču o pojmovanju prejšnjih smeri dinamično pojmovanje. Po tej koncepti bi bila karakterna struktura zločincev podvržena raznim spremenjam in ista oseba bi lahko v raznih obdobjih svojega življenja pripadala raznim tipološkim kategorijam. Nato povzema pisec svojo tipološko shemo, ki skusa z novo, osrednjo klasifikacijo osvetliti stari problem. Ob koncu pravi, da imajo vsa tipološka razločevanja samo relativen smisel, ker ni mogoče pojavov kriminalnega življenja zajeti v nobeno statično tipološko shemo, valje temu pa ima znanstvena kriminalna tipologija svojo teoretično in praktično vrednost.

Reška revija »Termin« je priobčila v svoji nedavni izdaji 18. številki članek znanega zagrebškega slikarja in grafičarja Milenka D. Gurića. Čigar »mrtva« razstava je pred tedni vzbujala pozornost. Članek z naslovom

»L'Arte dell'incisione in Jugoslavija«, v katerem pisec seznanja italijansko javnost z zgodovino in današnjim stanjem umetniškega lesoreza, bakroreza in drugih grafičnih panog te vrste. Pri tem zadoštno upošteva tudi slovenske umetnike. Članek je opremljen z reprodukcijami grafik R. Subica, Eika Justina in Hinka Smrekarja, hrvaške grafike pa zastopajo M. D. Gurić, Vera Bojčić in Mirko Rački. V istem zvezku so objavljeni tudi slovenske umetnike. Članek je opremljen s slikami, ki prikazuje revija članek o zagrebškem romanistu Mirku Deanoviću, ki je — kakor znano — prejel prvo nagrado tako zvanega »il premio San Remo per stranieri«. Članek vsebuje poleg biografskih podatkov tudi vso Deanovićevo bibliografijo, ki se nanaša na Italijo.

Jugoslavija v italijanskih revijah. Revija »Civiltà Fascista« je delno posvetila eno svojih zadnjih števil Jugoslaviji. Virginio Gayda je prispeval članek »Med Italijo in Jugoslavijo«, Amadeo Giannini pa članek o gospodarskih odnosih med obema sosedama. Giovanni Maver, ki je profesor slovenskih jezikov in literatur na rimski univerzi, je prikazal kulturne smeri v sodobni Jugoslaviji, slavist padovanske univerze in znani italijanski strokovnjak za srbohrvatsko in slovensko literaturo Arturo Cronia pa je obdelal kulturne odnose med Italijo in Jugoslavijo.

V beograjskem časopisu »Mi i Vi« (št. 4) je izšel na uvodnem mestu članek našega rojaka, režiserja Ferda Delaka »Jevrejsko pozorišče«. Milena Cuković je prispevala zanimiva razglabljanja »Što znači imeti smisla za ples i o čemu ovise plesne razpoložljivosti«. Ida Pregare prije o madžarskem dramatik Ferenczu Molnariju, Fr. Sturm pa o novi operi M. Bravničarja »Hlapec Jernej«. Med gledališkimi poročili so tudi ilustrirani referati iz Ljubljane in Maribora.

Iz življenja na deželi

Iz Ptuja

— Ptujski mestni svet. Na poslednji mestni seji je bila sklenjena nabava novega službenega avtomobila za 149.500 din. Prostore bivše ptujске tiskarne v veliki stari vojašnici, ki jih je imelo prej društvo »Svoboda«, so zdaj brezplačno za 5 let prepuščeni delavskemu društvu »Vzajemnost«. Krajevni turistični odbor je že ustanovil posvalnico »Putnika« in pričel delovati za povzdigo tujskega prometa. V maju pride večja skupina gostov z Madžarskega, nadalje bo Ptuj obiskalo 30 uradnikov iz najvažnejših potovalnih pisarn Evrope. Odbor si prizadeva, da bodo dela na cesti Leskovec-Podlehnik čimprej dovršena, nadalje si bo prizadeval doseči pri banki upravi, da Ptuj vendarle dobi vodovod in kanalizacijo. Odboru se dovoli svobodno razpolaganje z denarjem, ki ga da občina v propagandne namene. Na koncu se je omenil dr. Kušar, da v seznamu cest, ki jih je treba urediti, manjka zveza Slovenska Bistrica-Pragersko skozi Ptuj, proti madžarski meji. Prav ta cesta predstavlja najugodnejši zvezo med Italijo, Jugoslavijo in Madžarsko.

Naše gledališče

DRAMA

Zacetek ob 20.

Četrtak, petek in sobota: Zaprt.

Nedelja, 17.: Pokojnik. Izv. Znižane cene od 20 din navzdol.

Velikonočna praznika v dram. Na veliko nedeljo zvečer bodo igrali Nušićev komedijo »Pokojnik« z g. Kraljem v naslovni vlogi. Drugo glavno vlogo igra g. Cesar. Delo je izvrstna satira. — Na velikonočni ponedeljek popoldne bodo igrali italijansko komedijo »Rdeče rože«, ki ima na vseh gostovanjih po Sloveniji izreden uspeh. Igrali bodo: Danilova Jan, Sancin, Slavčeva Ta salonska igra se odlikuje z blestajo, dovipno konverzacio in zabavnimi situacijami. Isti dan zvečer bo repriza češke drame »Nočna služba«, katere avtor je Emil Synek. Delo je socialna in moralna studija današnje družbe, ki je zagrešila avtomobilsko nesrečo. V glavnih vlogah: Severjaca, Kralj, Levar, Jerma in Gregorin.

OPERA

Četrtak, petek in sobota: Zaprt.

Nedelja, 17.: ob 15. Grofica Marica. Izv. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20. Manon. Gostujeta Zlata Gjurgjenac in Gostić. Izv.

Velikonočna praznika v operi. Na veliko nedeljo popoldne se uprizaro popularna opera »Grofica Marica« z go. Poličevu v naslovni vlogi in v običajni zasedbi. Zvečer bodo peli Massenetovo opero »Manon« z dvema gostoma: go. Gjurgjenac in g. Gostićem. Na veliko ponedeljek popoldne bo predstavljala Beneševa opera »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron« v običajni zasedbi. Delo je zaradi svoje pestrosti izredno priljubljeno. Zvečer bo pel g. Primožić naslovno partijo v Verdijevi operi »Rigoletto«, gđ. Noličeva Gildo in Banovec mantuaškega vojvodo. Za »Manon« veljajo običajne operne cene, za ostale tri predstave pa znižane operne cene.

Dnevna blagajna v operi bo danes zaprta. odprta na bo v petek dopoldne in popoldne, v soboto samo dopoldne v nedeljo in ponedeljek na jutraj od 10. do pol 13. in od pol 15. dalje.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 17.: Nobene žene več!

Ponedeljek, 18.: Nobene žene več!

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtak, petek in sobota zaprt.

Nedelja, 17.: ob 15. Nečak. Znižane cene. Ob 20. Slehernik. Premiera.

Ponedeljek, 18.: ob 15. Slehernik. Ob 20. Pod to goro zeleno. Znižane cene.

S P O R T

Gostje iz solne Gorice

SK Ljubljana bo imela v gostih odlično italijansko moštvo »Pro Gorizia«

Za veliko noč bomo imeli po dolgih letih presledka zopet priliko videti italijansko nogometno moštvo v Ljubljani. To pot bo gost izvrstno moštvo »Pro Gorizia« iz Gorice.

O kakovosti italijanskega nogometa prav za prav ne bi bilo treba izgovarjati mnogo besed. Vendar je zanimiv razvoj te sportne panoge v Italiji. Tamkaj so takoj po svetovni vojni vsi podprli nogomet. Največ pa so doprinele k naglemu razvoju in velikemu razmahu javne oblasti. Vsa potrebna sredstva so bila razpoložljiva. Gradili so se krasni stadioni, v deželo so bili pozvani inozemski trenerji in izvrstni igralci in tako je šel razmah te panoge stalno navzgor.

Favoriti iz Čakovca

Važna prvenstvena tekma med CSK in Hermesom v Ljubljani

Najzanimivejši gost Hermezianov v vsej prvenstveni kampanji finalnih tekmarov bo nedeljski nasprotnik Hermes CSK, ki je obenem tudi že skoraj sigurni prvak LNP. Le nedeljski poraz po Hermesu bi Čakovčanom še ogrožal prvo mesto, saj je moštvo še edino od finalistov, ki še ni bilo poraženo. Moštvo CSK je v odlični formi ter se mu dobro pozna madžarska šola, ki so jo lahko deležni kot mejaši.

Ce bi Hermezian v nedeljo zmagaši, jim je drugo mesto zagotovljeno, da še vedno, imeli bodo celo še možnost doseči prvo mesto ter resno ogroziti Čakovčane v njih zmagovalnem poletu.

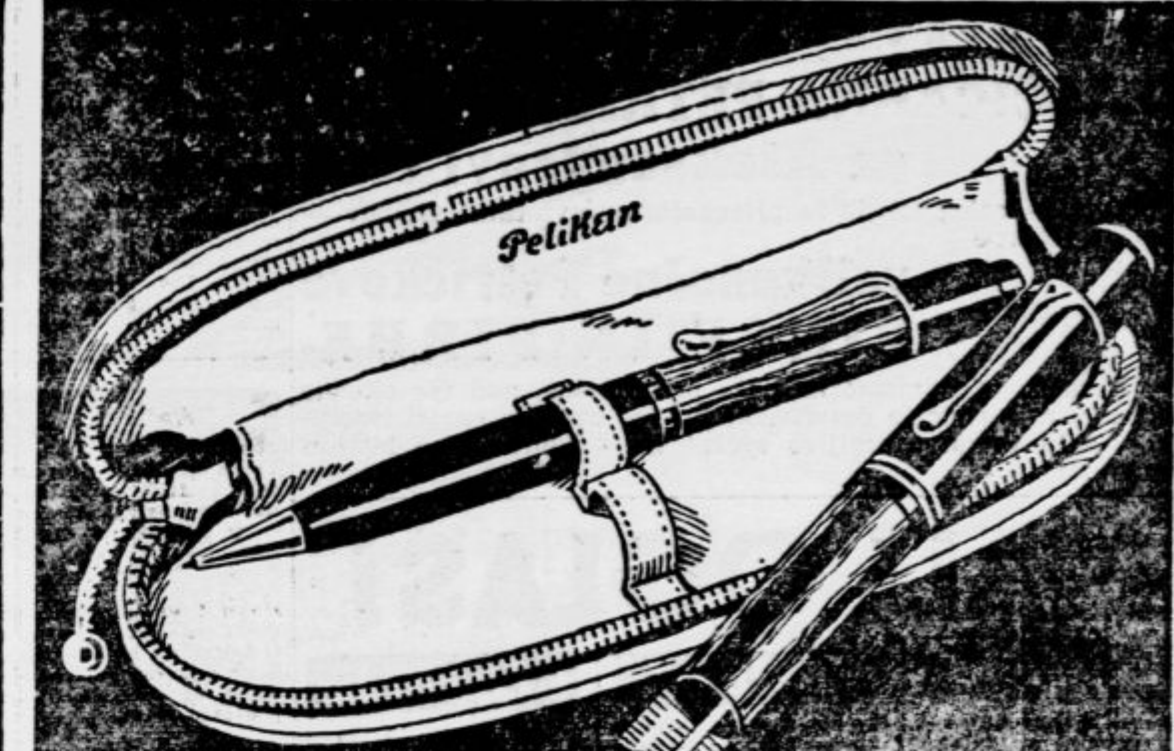
Sicer pa so sedanjí favoriti iz Čakovca zelo redek gost v Ljubljani. Glede na to in pa na njih odlično formo vlada za njihov nedeljski nastop veliko zanimanje.

Ce bo prišlo med »Ljubljano in Hermesom do pozitivnega sklepa v pogajanjih za skupno tekmovalje, tako da bi Hermes in CSK igrala predtekmo na igrišču »Ljubljane«, bo imela nogometna publika v nedeljo res lep dvojni spored na enem igrišču.

V nekaj vrstah

Medtem ko bosta zagrebška Igaša Gradjanski in Concordia za veliko noč odšla v goste v Novi Sad in na Sušak, bo Hašk dca priredil prvi mednarodni nogometni turnir v zagrebškem stadionu. To bo prvič, da bodo v tem največjem sportnem stadionu jugovzhodne Evrope igrali nogomet. V stadionu je prostora za 60.000 gledalcev, med temi za 24.000 na sedežih. Na tem velikonočnem turnirju bo igrala enajstojica zidenc iz Brna, ki je v prvi čehoslovaški ligi. In sicer prvič z reprezentanco Zagreba, drugi dan pa z ojačenim Haškom. Razen teh glavnih mednarodnih tekem bodo ta dneva v predtekmar nastopile tudi reprezentance raznih podeželskih žup.

Bolgarski nogometaši, ki jih čaka 24. t. m. revanšna izločilna tekma za svetovno prvenstvo s Čehoslovaki v Pragi, so zašli v čudno zagato. Pri svojih pripravah za ta nastop so doživeli nekaj zelo nečuljih porazov (izgubili so katastrofalno proti Francozom in dve tekmi proti Nemzetiju iz Budimpešte, zaradi katerih hoče ministrstvo prosvete, ker tamkaj odločajo tudi o vprašanju telesne vzgoje, bolgarski reprezentanci sploh prepovedati nastop v Pragi. Res je sicer, da so Bolgari v prvi tekmi na lastnih tleh rešili neodločen rezultat, toda zdaj so po mnemu odločilnih faktorjev v tako slabi for-

Tvoj dar:
Pelikan
nalivno pero

Pelikan-nalivno pero Din 250.-

avtomatski svinčnik Din 70.-

oboje skupaj v usnjenem etui-ju Din 380.-

Günther Wagner K.D. Zagreb

Jugoslovenski Zoro-aga

Pred leti se je Turčija ponašala z najstarejšim človekom na svetu. To je bil Zoro-aga, ki pa je naposled umrl, star baže okrog 140 let. Naš najstarejši državljani pa bo menda Gjorgije Djordjević, ki živi v Slarem selu, hribovski vasi blizu Rekovca, in je star okrog 126 let. Do Starega sela se pride po kozjih stezah in stari Djordje prav rad pripoveduje o davnih časih, ko je lahko pasel koze kjerkoli je hotel, ker si ljudje še niso razdelili in omejili sveta.

Djordje sicer nima dokumentov, ki bi mogli točno dokazati njegovo starost, ima pa prav dober spomin na mnoge zgodovinske dogodke. Spominja se še na dobo, ko je knez Miloš dobil od sultana potrdilo knežjega dostojanstva. To je bilo leta 1830. in Djordje je bil takrat star kakih 15 let. Bilo je takrat veliko veselje in tudi njega so pustili v kolo, kar je dokaz, da je bil res že dorasel mladenič. Spominja se na sedem vladarjev, v najboljšem spominu pa so mu oni davni stari časi, ko so bile vse planine in ravnine last božja in vseh ljudi. Očianec je tudi telesno še nenavadno čvrst. Ljudem rad pripoveduje: Dete sem bil, zdaj sem pa spet dete. Vidite, tudi mlade zobe sem dobil. Naposled pa pride tudi moj čas in prav je tako — — —

RADIO

četrtak 14. aprila

Ljubljana 12: Virtuoz (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Operna glasba (Radjski orkester). — 14: Napovedi. — 18: Klavir in harmonij (gđ. M. Gnjazda in g. Kaška-rov). — 18:40: Slovensčina za Slovence (ar. R. Kolaric). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Savez Sokola kr. Jugoslavije. — 19:50: O mednarodni gimnastični prireditvi (g. J. Hvale). — 20: Nastop orglarske šole. — 20:50: Orgle (plošče). — 21: Koncert Radjskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Plošče.

Petek 15. aprila

Ljubljana 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Stare slovenske pasjanske igre (dr. Tine Debeljak). — 19:50: Francis Thomeas — Griša Koritnik: Nebeški lov (reincitacija). — 20: Prenos iz ljubljanske stolnice. — 20:45: Pevski koncert čl. Nar. gled. ge. Mile Kogejve, pri klavirju prof. M. Lipovšek. — 21: Haydn: Sedem besed Zvečarjevih na križu (godalni kvartet). — 22: Napovedi, poročila.

Beograd 16:45: Plošče. — 17: Katoliški obredi. — 17:30: Wagnerjeva opera »Parsifal« iz Leipziga. — Zagreb 18: Nabožni koncert. — 20: Rezervirano za prenos. — Praga 19:15: Cerkevni koncert. — 20:05: Dvojak: Stabat Mater. — 22:20: Plošče. — Varšava 19:50: Haydnov oratorij. — 21: Pasjanska igra. — 21:30: Orkestralni in pevski koncert. — 22:25: Cerkevni pevski zbori. — Sofija 17:30: Pester glasbeni spored. — 20: Komorna glasba. — 20:45: Laska godba in ples. — Dunaj 9:30: Orgle. — 12: Orkester. — 15:30: Komorna glasba. — 16: Mešan program. — 19:15: Cerkevni koncert. — 20: Veliki orkester. — 22:30: Kolor Berlin. — 24: Laska godba. — Berlin 19:30: Iz starih časov. — 22:30: Čajkovskega lirčna opera »Slepa Jolanta«. — 22:30: Melodije za lahko noč. — München 19:10: Komorni koncert. — 20: Pomladni motiv. — 20:45: Večer Brucknerjeve glasbe. — 22:20: Majli orkester. — 24: Kolor Berlin. — Stuttgart 20:45: Kolor Dunaj. — 22:30: Veliki orkester, mešan zbor in solisti. — 24: Nočni koncert. — Rim 17:15: Orgle. — 21:15: Delni prenos iz Prage. — 22:05: Nabožna glasba.

Lep dar: Zgodbe brez groze

NAZNANILO!

SLAŠČIČARNA PETRIČEK

na Aleksandrovi cesti

opozarja — poleg svojih že priznanih, prvovrstnih izdelkov — tudi na izborne

velikonočne Petričkove PINCE IN PIRHE.

Posebno opozarjamo na naše priljubljene, nad vse okusne bombone in najfinije deserte, ki jih vse sami in sproti izdelujemo, zato vedno zanesljivo sveže! Lepa izbira samo lastnih bombonjer!

MALI OGLASI

Kam pa kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Koča na Uskovnici nad Bohinjem (1150 m) vudno vabi na smučanje. Samo samostojni v delu pride v poštev. Vzorci dela in pogoje pod samostalno na sedmih silah, Beograd. 9147-1

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Graverja - rezbarja za melano delo - sprejme sira delavnica v Beogradu. Samo samostojni v delu pride v poštev. Vzorci dela in pogoje pod samostalno na sedmih silah, Beograd. 9147-1

Sprejem šoferja mlado moč, nastop takoj. Predstaviti se osebno. Viktor Strana, Kranj, Bleska c. 17. 9150-1

Izvežbana

stenotipistinja dobi celodnevno zaposlitev za dobro dva meseca. V poštev pride le prvovrstna moč. Nastop takoj. Pismene ponudbe na Zvezu trgovskih združenj, Trgovski dom, Ljubljana. 9602-1

Krojaški pomočnik dobi takoj mesto. Ivan Gorjup, Tržaška c. 19. 9608-1

Knjigovodja -

bilancista ki je obnem dober koreponent, sprejme industrijsko podjetje v stalno službo. V slučaju osebnega obiska le prinese sebi spričevala. Ponudbe na Tržisko sjarasov, Čevljev, Tržič. 9130-1

Trgovski pomočnik mlad, neženjen, po moči nosi v praksi pri kožah in usni, dobi takoj mesto. Ponudbe na Tržisko sjarasov, Čevljev, Tržič. 9130-1

Službe išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Perfektna stenografinja nemška in slovenska, stroje-paka, verzirana v korespondenci in vseh posredniških službah, želi sprejemati službo. Lahko nastopi takoj ali kasneje. Ponudbe radi osebne predstave na ogl. odd. Jutra pod šifro »Perfektna moč«. 9607-2

Vajenci (ke)

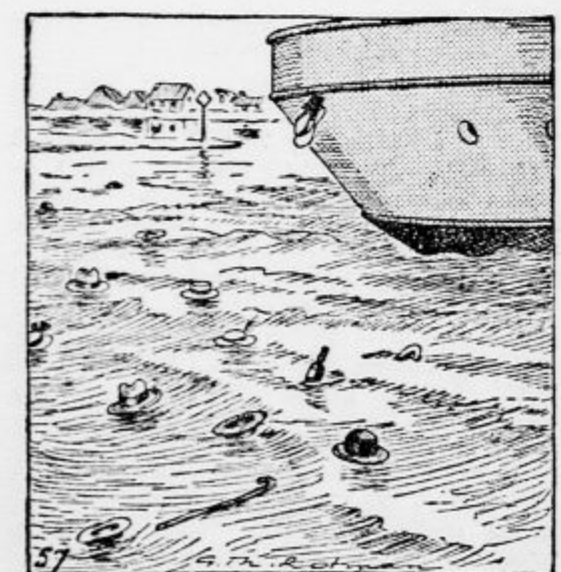
Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgov. vajenca zdravega, sprejem takoj. Frank Korosec, trgovca z mehanizmi, Stara Fužina, Bohinjsko jezero. 9577-44

Med mestom

in deželo posreduje »Jutro« mali oglasi

JANKO TIČEK IN NJEGOV OČE

Če to ni bila krasna zabava! Džimi je navdušeno strmel na leskečo se vodo, po kateri je plavala že cela jata klubov. »Kar prelepo jih je videti!« je mislil sam pri sebi. »Takšni so, kakor čolni na dirki!«

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trafiko

prodaj, uvedeno, z malo najemninno, radi družinskih razmer. Povolno za samostojno osebo. Cena Din 18.000 Din. Pismene ponudbe: Daničičeva 53, Zagreb. 9188-19

Posest

Vsaka beseda 2 din; da vek 3 din; za dajanje naslova 5 din; najmanjši znesek 20 din.

Vilo

z vsaj 5 sobami, garažo in vrtom za do 1 leta v Ljubljani ali blizu okolice. Iščem v najem. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Mira«. 9622-20

Graščinsko

veleposvestvo blizu Ljubljane ugodno na prodaj. Vprašati na ogl. odd. Jutra pod »Edinstvena prilika«. 9138-20

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kožuho

v ahrambo čez poletje, ob tej priliki se na željo isto po ugodni ceni temeljito popravi. Velika izbira raznih ilaie. Sprejem kož v stroj in barvo. Josip Dolenc, Krzinar Sv. Petra 19, telefon 22 62 9245-37

20% popusta

na vse damske plašče, kostume, krila in bluze, boljše in vsakdanje obleke, jutranje in pisarniške halje, otroške obleke i. t. d. nudi

F. I. Goričar

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 29.

SMRT!

100 kra! več škoda Vam napravi mrčes v stano novanju, kot stane naš odlični! Hamad prašek! Zadržite povod ori ginalno HAMAD liko, Din 5. (zameci) za navedbo in vzorec. P. o. s. Ljubljana, - Star. 1. g. 6

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH Ljubljana Poljanski nasip 4-6

Prilika - Svetlokatnica

FAVORIT

TOVARNA CIKORJE IN KAVINIH SUROGATOV - ZEMUN

obvešča svoje spoštovane odjemalce, da g. FRANJO BREZNIK ni več politnik tovarne in da nima pravice do prodaje njenih izdelkov ali do napičja v katerem koli pogledu. 3577

ZAHTEVATE BREZPLAČNI DENIK

HOHNER

GENERALNO ZASTOPSTVO

F. SCHNEIDER

ZAGREB, NIKOLIČEVA 10

VRTNE SOLNČNIKE

Izdelujem počenši od Din 80.-

BELA FETTMANN

Zagreb, Masarykova 9.

JEDILNI PRIBOR, REZILA

brtve, brusila, nože itd. za vsaki komad jamčimo, v bogati izbiri nudi železnina Jos. ZALTA, Ljubljana, Tyrseva 9, poleg Figovca.

BLAGO za najnovejšo vzorce samo pri Sever, Marijin trg 2

tapeciranje

Sever, Marijin trg 2

POZOR PIVOPIVCI!

O priliki velikonočnih praznikov ne pozabite pokusiti izborno letošnje

NOVO BOK PIVO

iz PIVOVARNE UNION

Vsled preureditve lokalov dajemo na vse blago

10-50% popusta

K. SOSS

Mestni trg 18

SANDWICHES

ČOKOLADA

2 OKUSOMA

Union

ZA GREB

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Union

Misterij žene, ki se NIKDAR NE POSTARA

Nobene zube nobene brazde v 45 letih! Gladka, lasna in čista koža mladege dekleta! Videti je kakor čudež, a ima vendar svoje znanstvene vzroke. To so magični učinki »Biolcela« — presenetljivega odkritja profesorja dunajskega vseučilišča dr. Stejskala Biolcel je dragocen naravni pomladilni element ki ga mora imeti vsaka gladka in napeta koža. Zda je v vsaki tubi rožnate kreme Tokalon ter Vam redi in pomlajuje kožo ko spite. Vsako jutro ko se zbudite, ste videti mlajši! Gube in brazde so kakor izbrisane.

Čez dan uporabljate dnevno hrano za kožo Tokalon (ki ni masinal), da napravite svojo kožo svežo in lasno da Vam odstrani zjedalec in vso nesnago kože. Pomladite se za deset let in ostanite mladi! Napravite konec ohišnim mlitcam lica. Rešite se uvelele polti. Pridobite si spet novo in čvrsto lice ter mehko lepoto iz dekliške dobe. Navdušeni hoste zaradi prvih magičnih učinkov obeh hran za kožo Tokalon. Ako ne bo tako — Vam denar povrne.

ZAKON

Otroci so romantika zakonov, ki druge romantike ne poznajo.

Zakoni brez otrok so podobni slepim ulicam.

Mož je — bolj ali manj — takšen, kakršnega si žena zamišlja.

Moževa zvestoba je odvisna samo od žene.

Če se bogata ženska ženi, naj se dobro pogleda in ogledalo, da se prepriča, ali je možki, ne jemlje samo zaradi denarnice njene očeta.

Moderna civilizacija daje tudi ženi čedolje več možnosti, da ne živi v zakonu, ampak srečno.

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

WANDERER

dvokolesom prideš vedno naglo in poceni v službo

WSAK KUPEC DOBI TOVARNISKO JAMSTVO!

WEBER FRANC, Celje.

KUHARIC L., Ormož.

ŠEPI EUGEN, Dol. Lendava.

STIVAN ERNEST, Murska Sobota.

BART MARTIN, Slovenjgradec.

STRUBEL JANKO, Krško.

PLEVEL M. R., Medvode.

KRASOVEC MARIJA, Jesenice.

CERNE PAVEL, Radovljica.

BITENC IVAN, Kranj.

CERAR VILKO, Kamnik.

JERNEJČIČ JOSIP, Vrhnika.

OGRIZEK JOSIP, Novo mesto.

KRESNIK A., Stara Cerkev.